1
Государственная
ордена Ленина
БИБЛИОТЕКА
В. И. ЛЕНИНА

Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Грозненски юркома а, Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган.

Кіиранди 6
ИЮЛЬ
№ 54 (2220)
1958 шу
Мах 20 кеп.

„Обязательни поставкаши МТС-аша деча балхех тела натуроплатеи дІаяккхарах, юртбоахаман продукташ кийчъярна йолча кердача порядках, маьхех, хьалех“ яхача СССР-а Министрий Совето баьча соцамо вай юрташка кхы а дуккагІа айдаьд къахьегамцара а политически а хьинар

ДІаяхача замах юхедиса зене гІулакхаш дІадаха

Коммунистически партен хьалхленца советска халкъо толамца хьаъеш латт коммунизм. Оза индустри дегІаяра новкхий планаш кхоачашъро новзаргноацаш тоаяьи вай социалистически Дахьен экономика. Тіехьаниса хиннача Советски Союзах низ оола индустриальни мохк хиннаю хІанз. Промышленни продукци эрахецаш Дунен тІа шоллагІча моттиге латт вай мохк. Промышленни производство дегІайоагІаш толамаш дахаро торо хилийтар юрта боахам айбе.

Социализматара коммунизмага бодача новкъа коталонаш а йоахаш дахар хургдац коммунистически кхетамца къахьегамхой хьалкхебарга хьажжа мара. Вай партес цхуухьа Іалаьмате чІоагІа теркам бу дІаяхача замах юхедиса зене гІулакхаш наха юкъера дІадахара.

Зене долча гІулакхех цхьаболча наха юкъе эггара чІоагІагІа лелар ды ба. Ховш долча тайпара вай мехка йолаш яц ды лелабара социальни лард. Социально-экономически гІулакхашта юкъе кІоаргга хувцамаш хиларца, Іилма дегІадарца, культура айяларца советски халкъ мукъадьннад дынах тешарах. Цхьабакъда дынах юхе диса гІулакхаш цхьа йолча моттигашка гучадувл. Къаьстта чІоагІа да уж гІулакхаш нохчгІалгІай къаман цхьаболча наха юкъе. ХІанз советски зама йолаш сага бокъо лораш законаш долча хана пхьа лехар, урдув дахар, дукха истий кхувлар, ишшта кхыдараш сатоха йиш йоацаш чІоагІа зуламе да.

Нохчаштен гІалгІаштен юкъера цхьабола новкъостий Іадаташ дикеи вон да ала гІерташ ба. Ма харцахьа да. Іадато бокъо лац хІама лочкъае, вІашагІлета, цхьабакъда, из ташша хІама даь моттиг нийсъелча цу Іадато тІахьех из Іаьдалга дІа а ца хойташ къайла дахьа. Іадато тІахьех, хьаьша гІулакх дарна, из чуэцарна, из дика да, цунца цхьана эттара во да, Іаьдалах лечкъаш вола зуламхо из вале а хьаьша чуэца вехкага.

1958 шу долалуш Веденски районна Хатуни яхача юрта саг енача волаш Хажиев чов йир цхьан кхалсага. Из гІулакх къаьстар юкъе бенача боккхийча наха чов яьри чов хиннари тоа а баь, кхалсага хинна чов шода Іоттаденна хиннай аьнна справка яккхарца. Зуламхо бехктокхаме озанзар.

Октябрьски социалистически революцес яьккхача снйлахь-йоккхача коталонех цаІ я бІаь шерашка кхалсага сий доадеш хиннача Іоаткъама кІалхара из яккхар. Вай мехка дІадьхад кхалсаг маІача сагал эсалах хеташ, цунна йинза бокъонаш ца луш хинна законаш. Кхалсаг хІанз маІача сага нийсса хьинаре къахьегаш я халкъа боахама массадолча доакъошка.

Из ишшта дале а, хІанз а нийслуш я, кхалсага сий а ца деш, из Іотеіаеш моттигаш. Веденски района Киров-Юртарча Э. Махмудовна хайра ший гаргара саг маьре яха безам болаш йолга, ший безам болча маьре ца а йохийташ молла Бисаев Насрудина воІага яхийтар цо из.

Вышне-Ведено яхача юртарча школан 5-ча классера ученица Г., школера чу ца йоагІаш йисар март бетта цхьан дийнахьа. Школера чуйоагІача Боштаев Нажмуддина воІо йода йир из. Укхаза а де мегар Іадата «машархошта», маьре яха ха йоацча йиІита доккха зулам а деш, шоай бІеха гІулакх: дешара дІахо бола никъ хоадабир, ший безам болча бесса ший ниьъ дІабахьа йиш йолча бокъонех яьккхар къона дешархо.

Укх шера МагІалбика района «Ингушски» совхозе вІашагІъехкаяр трактористий курсаш, цига деша дІаязъелар нохчийн гІалгІайн 17 кхалсаг, цхьабакъда дешара шу йистедоалаш цига юхе шиъ мара кхалсаг йисанзар. Цо къаьста хьаьоьх совхоза партийни организацес наха юкъера кхетама болх мела лелабеш хилар, деша багІача кхалнаьха дайи ноанойн цу гІулакха лоархІамах бокъонца дІакхетабеш болх ца баьъга.

Шариіат реакционни чуоацам болаш долга гучадоал, дукха истий кхувла цо могадеш хиларца. Шариіато бокъо лу 13—14 шу даьнна йиІигаш маьре ахийта.

Ца ловш дале а, хІанз а нийслу дукха истий кхувьараш. Масала, МагІалбика районе СоагІапчарча Цокиев Хазе кхоъ сесаг я, Гетагажев Мажита, Евлоев Исрадла, Коригов Махьмад-Гийре, Боков Зайндина шишша сесаг я. Йоккача Ачалхе Кузьгов Мажита Султана ши сесаг яр, дукха ха йоацаш цаІ йита а йита цхьаьхха саг йоалаьй цо, цхьаннахьа болх беш а вац из. Цу тайпара нах МагІалбика районе а, вай республикан кхыча районашка а дукхха ба.

Цу тайпара бІеха вахар леладе, кхалнаьха бокъо йозе гІертарашца къиза кйовсам лоаттабе беза эггара хьалха юрташкарча ерригча общественносто, цу наха оттаде деза цар дІахо уж зене гІулакхаш леладергдоаца хьаь, судебноследственни органаша эггара чІоагІагІа болча бехктокхаме озанзар беза уж.

Дынах юхедиса зене дола гІулакхаш наха юкъера дІадоахаш лелабеш бола кхетама болх ховши хьаькъашен лелабе беза. Дынах тешаршта саббаре дІадовийта деза уж харцахьарча новкъа латташ хилар. Дукхагіа дувца деза Іилманна, техникана карагІдьннараш, царца дІахайта деза дешарца, Іилма Іомадарца дунен къайленаш йовзийла.

Дына духьалара пропаганда лелае декхарийла ба районашкара партийни-советски активацара бараш, къаьстта дукхагІа из декхар долаш ба юрташкара гІалгІайн нохчийна коммунисташ. Даьча тохкамаша хьахьекхачох хІанз а кІезига ба юрташка наха юкъе цу хьакъехьа доклад, беседаш еш болх партийни-советски активацара вай къаман болхлой. КІаьд ца луш хьинаре из болх лелабар сийден декхар да юрташкарча коммунистий.

Саго гуча а яьхай хьа а яьй Іалаьмате чоаллане йола Іалама къайленаш — атомни энерги, эггара чоалханегІа йола математически вычисленеш еш йола электронни счетни машинаш, цхьан метта тІара шоллагІча метта тІа перевод еш йола машинаш. Саго шийна Іунал а дайт, Іалаьмате халеи доккхийн дола балхаш а дайт хига, парага, газага, электричествога.

Ишттача гІулакхаца, ды боацаш, Іилма да сага тІехь-тІехьагІа кІоаргагІа ховш, Іалам а общество а дегІаяра законаш хойтар, адамашта Іунал де Іалама низ оттабе новкъостал дер, Іилмо гІо ду сага кхетам а культура а лакхъе.

Деррига Советски халкъ коммунизм хьалъярна чуйина къахьегаш, снйрдача наьъ тІа даьнна додача хана, бахача наха зене дола гІулакхаш ноchч-гІалгІай къаманна юкъера Іадахар, цар вай культурни вахар хьалдарна новкъадар деш хиларах къахьегамхой дІакхетабар кертерча цекхарех цаІ да. Цу гІулакха оарцагІа яла еза партийни организацеш, культпросветучрежденеш. Коллективашта, бахача наха юкъе кхетама болх шерра боаржабаро мара торо хулийтаргьяц хІанз а дІаданза цхьаболча наха юкъе Іадатех а шариІатах а юхедиса зене гІулакхаш дІадаха.

Республикан колхозашкеи совхозашкеи 1958 шера 30 июне кхаьчача хана ялат чуэцарахи хлебозаготовкаш ярахи йола

СВОДКА

Районий цІераш	Чуийцад планах доагІачох процент	Цу даькъе, чуийцачунцара раздельни способах процент	Хьекхаьчох аьрдаьд процент	Паччахьалкхенна дІаденнад планах доагІачох процент
Гудермесски	72	64	73	126
г. Грозни	67	14	86	—
Каргалински	50	64	82	56
Шелковской	50	59	79	100
Наурски	45	97	70	104
Грозненски	40	65	76	58
Ачхой-Мартановски	30	94	34	1
Надтеречни	28	52	57	33
Веденски	23	10	94	74
Сунженски	21	87	55	23
Шалински	20	63	99	21
г. МагІалбик	19	77	54	17
Курчалоевски	17	39	61	31
Урус-Мартановски	13	24	82	—

ССКП обкомеи НГІАССР Министрий Советеи

Ялат чуэцаши хлебозаготовкаш еши лакхара хьокхамаш дахарах Наурски района ССКП обкомеи НГІАССР Министрий Советеи дІа-юха тела цІе байракх а ахчан совгІат а даларах

25 июне денз 1 июле кхачалца долча пхе-дийнахьа республикан колхозийн совхозийн ялат чуэцаши хлебозаготовкаш еши хиннача социалистически яхьа итогашка а хьажа ССКП обкомои НГІАССР Министрий Советои **соцам баьб:**

1. ДІадахача пхе-дийнахьа плана тІакхеташ эггара дуккагІа (72 процент), паччахьалкхенна ялат дІаденнеи, ерригa хлебозаготовкай план 104 процент кхоачашъяьи яьннача а, раздельни способах 97 процент ялат чуэцари 70 процент ардари Іалащдаьча а Наурски районе ССКП обкомеи НГІАССР Министрий Советеи дІа-юха тела ЦІе байракхи ахчан совгІати лулда.

2. Партен Наурски райкоман райисполкоман тІадуллалда, ялат чуэцачен из паччахьалкхенна дІалучеи къаьстта белгалбьннача механизаторашта, колхозникашта, совхозий болхлошта, шоферашта, ишшта юрта боахаман специалисташта совгІаташ лулга.

3. Ялат чуэцаши паччахьалкхенна дІалуши Грозненски, Шалински, Надтеречни, Сунженски районаша пхе-дийнахьа дика баь болх белгалбоаккхалба.

Ленинград. Растениеводстван Ерригсоюзни института лабораторешка оттаяь а тайп-тайпарча растеней фуна обработка ярна шийх толаме пайда эцаш а я ультразвуковой установка. Хьалхарча тоахкамаша хьахьийкхад: фуна обработка ярна ультразвукаь пайда эцарах вІаштехьадоал культураш чехкагІа хьалтІаялар, лакхадоакх ялат хьувкъийла.

Сурта тІа: растеней физиологен лабораторен Іилман болхло, биологически Іилмай кандидат Р. С. Лимарь ультразвуковой установка тІа фуна обработка еш йоал.

И. Баранова сурт.
Фотохроника ТАСС.

Молдавски ССР. Тираспольски района колхозникаш дуккхача шерашка денз яхь лелаеш ба Болгарен Халкъа Республикан Пловдивски околен кхай къахьегамхошца.

Тираспольски районе дукха ха йоаккхаш я юртбоахаман Іилмай кандидат, юртбоахаман института (г. Пловдив) овощеводствон кафедран лакхера ассистент Христо Георгиев керте а волаш йола опытни болгарски овощаш лелаерий группа.

Болгарски доттагІашеи молдавски колхозникашеи вІаши дІаюха тел овощаш дика хьувкъийтара опыт.

Сурта тІа (хьалхарча плане): болгарски овощаш лелаер Иордан Лазарови (аьрдехьа), Котовске цІерах йолча колхоза овощаш лелаеча бригада бригадир И. Т. Карамани помидорий хьувкъам оттабеш боахк.

П. Лисенкина сурт.
Фотохроника ТАСС.

ССР СОЮЗА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

Обязательни поставкаши МТС-аша деча балхех тела натуроплатеи дІаяккхарах, юртбоахаман продукташ кийчъярна йолча кердача порядках, маьхех, хьалех

Партеси правительствоси къоастам а баь колхозни строи дІахо дегІайоалаярен машинно-тракторни станцей болх эргаоаккхарен даькъе чакхдаха оттадьча гІулакхаша ноккхии торонаш лу юртбоахаман продукташ дукхагІа хьаеш йолча продукташка дІабодаш бола мах чухнахьа баккха. Юртбоахаман производство дІахо а дегІаноалаярна чІоагІа лоархІам болаш да кийчъеш йолча юрта боахаман продукцех тела маьхаш нийса хилар а заготовкаш елга віаштіехьа даккхар а.

МТС-аш эрга а яьха, техника колхозашка йохкарах хетта колхозни строй дегІаярна эттача кердача хьалех дІа ца доаккхаш дита эшаш юртбоахаман продукташ хІанзалца санна обязательни постановкехи МТС-аша даьча балхех телача натуроплатахи колхозашка кийчъелга. Мехка зонашка хьажжаь лаха-лоха а долаш, хьаьда оттадьча маьхех закупаш а еш, юртбоахаман продукташта паччахьалкхен заготовкаш ярна цаІ мара йоацча формага довларна эшаш дола гІулакхаш ньхиннад хІанз уьх сахьте.

Зонашкарча производствен юкъерча хьалмика а хьожаш, хьаеча хІаманга колхозий дІабаха мах меттаоттабанза барг ца хилар, къахьегама овсарле дегІаноалаянза ярг ца хилар, продукци хьаярга дІабода мах чухнахьа баккханза барг ца хилар, социалистически боахаман хІамаш шерьнь хьаярна эшаш дола рузкъаш Іоадинза дарг ца хилар лаькІа а лоархІаш оттадаьд керда оттадаь закупочни маьхаш. Лаьттах а хьайбашкара а хьайоаккхаш йола продукци дукхагІа яккхарца колхозий а колхозийн а материальни хьашташ кхы а лакхдарна, продукци хьаярга дІабода къахьегам а мах а чухнахьа баккхарна кхы а новагІа гІо дергдолаш да керда закупочни маьхаш.

Партес а правительствос а чакхдаьха гІулакхаш бахьан долаш мехкара колхозашни совхозашни кердача, лакхагІарча лагІага яьннай. Дукхагіа йолча колхозехи совхозехи массайолча оагІорахьа дегІадаьхка боахамаш хиннад хІанз, уж экономически чІоагІъеннай, лаьттах а хьайбаех а йоала продукташ хьаелга а, уж паччахьалкхена дІателга а ондда лакхденнад. Царел хьалха дІадахача диъ шераца нийсдъь аьлча, уьх тІехьарча диъ шера юртбоахаман кертькертера продукташ кийчъелга дегІаденад фийг болча ялатий даькъе — 22 процент, коартолашта — 28 процент, боамбена-сыреца — 12 процент, шекар доаккхача свеклашта — 36 процент, лена хьоасашта — шозза гаргга, хьайбай продукташта: дулха — 51 процент, шурийна — 62 процент, фуашта — 42 процент, тхана — 41 процент.

Цунца цхьана дукхача колхозашка, кхыметтел колхозий активашта юкъе а тІехь цкъаза нийслуш да хІанзолца хьа а, общественни боахам делабе беззача таппара нийса лелабеш ца хилар, бокъонца доаттабе боагІача таппара къовсам лоаттабац къахьегама овсарле лакхаяккхара тІехьа, хьега бъа а дІабода мах а кІезигагІа а долаш, продукташ дукхагІа хьаергиолаш трудоденой кхом бара тІехьа.

Партеси правительствоси цкъа мо дукхаз а белгалдаьхад, вай колхозашкеи совхозашкеи хьегаш дола къа кхом боацаш хьегаш моттигаш нийслуш хилар, хийццаь машинашца де йиш йола дукхха балхаш кара дуДоазол дехьара яьхка вай мехка хиннача цхьацца йолча делегацеша а белгалдаьхад из. Хоздам боллаш дІадаккха деза из харцахьара гІулакх, дІадаккха деза трудоденош зехьа доаделга, хІанзарча техникаш дукхагІа пайда а эцаш, шерра юкъе оза еза хІамаш хьаярна дикагІа йола опыти керда методаши.

Вайгарча торонаша хІанз йиш хулийт, хьаштдоллаш болча, кхыметтел чІоагІа тоабена болча а, капиталистически мехка ечарел воГІа ца еш, дикагІа юртбоахаман продукташ хьаелга вІашагІдолла. Колхозашкеи совхозашкеи кхоачам боллаш я трактораш, комбайнаш, кхыйола юртбоахаман машинаш. Шерагара шерага совдаргда юрта боахаманна керда, тоаеннагІа, балха овсарле лакхагІа йола машинаш лоаттаелга. Бакъда, вай хІанз а кхоачам балла хьаяц лаьтта хьаьндеш йола минеральни молхаш, гербицидаш, юртбоахаман культурашта зенна йола хІамаш йоаю дохьаш доалла молхаш. Селекци віашагІноллара даькъе, дІаювча хІамай ги дикагІа хилийтара даькъе, хьайбай тайпаш дикагІа хилийтара беча балхаца дукха кхоачам боацараш да вай. Цу даькъе вай тІехьадисаь хилар уьх гарггарча хана дІадоаккхаргдолаш, эггара чІоагІагІа терко е езаш гІулакх да из.

Цхьабакъда, хІаьта а керттерадар да, социалистически боахам чухь йолча торонех дикагІа панда эцилга; из гІулакх боккха паччахьалкхен лоархІам болаш гІулакх хиларах тарра, іилманца техка йола юрта боахам лелабара система сихагІа юкъе йоаьелга, къахьегам дикагІа віаштІехьа боаккхилга, колхозийн совхозийн практике новаторий — юрта боахаман дикагІа болча болхлой опыти царна гучадаьнна дикадараши тІагІертта чуозилга; техникага пайда дукхагІа хьаэцаш болхбайтилга, юртбоахаман производствен дерригача балхашта а комплексни механизаци елга. Колхозийн совхозийн материально-технически кІийле чІоагІъяра даькъе хулаш латта хувцамаш а, хІаьта ишшта юртбоахаман Іилманна гучадаьнна хІамаши дикагІабарий опыти лархІа а лоархІаш, ший ханнахьа де дезаш гІулакх да балха боарамашкеи тайп-тайпара юртбоахаман балхаш дирах луча маьхашкеи юхахьожилга, болх беш мел хинначоа цхьатарра ца луш, балхах хьахиначунга хьажжаь хила беза хьийгача къих луш бола мах. Кхо, компост, ишшта кхыдараш санна долча моттигашкарча удобреней лоархІам ца белга дІадаккха деза. Ховш хила деза, колхозашкеи совхозашкеи кхоачам хиллал удобренеш Іалашъеш а, царех нийса панда эцаш а хиллалца йолча хана ялаташ дика хьувкхарг ма дий, аьнна, хета дезаш ца хилар. Цу дешаи къоастам дикагІа баьча колхозашкеи совхозашкеи торо хургья юртбоахаман продукташ дукхагІа иоахилга чІоаггІа анде, царга дІабода мах чухнахьа баккха, хІара сага-сих лаьрхІа продукци яккхара Американ віашагІкхиттача Штаташта тІехьакхе а хьалха довла а, яха декхар сихха кхоачаще.

Юртбоахаман продукташта керда маьхаш оттадеча хана СССР Министрии Совето дагакхоабаш да уж маьхаш стабильни а лаьх-лох луш а хила дезилга. Цар стабильни хилара хьисап миштад, аьлча дІайийна хІамаш боаррамах хьийкъаь хилча, уж маьхаш хувцадала йиш яц. Цхьабакъда, заготовительни маьхаш дукхача шерашкахь хиннача хьувкъамий юккъера боарам баь оттадьча хана, дІайийна хІамаш хьувкъарна е дикача тайпара е воча тайпара гІулакхаш этта, хьувкъам дика-во хила тарлу. Долче, шера чухь эттача гІулакхашка хьажжаь, хувцалуш хила деза уж маьхаш. Нагахьа санна из лоархІам ца хуле, дика а во а доацаш, юккъера ялат хьийкъаьча шера миссел мара цар къахьийга деце а, дика ха эттача шера геттарз дукха доходаш хургьа колхозий. Из паччахьалкхенна чІоагІа низкъала хургдар. Вокха оагІорахьа, йокъал эттача шера хьувкъам кІезига хул, хулаче, цо меттаоттадац шийга дІадахар, нагахьа санна паччахьалкхено маьхаш лакхдаь а, дІадувча фуна а кхыметтел кхачан а ссудаш денна а гІо ца дойя, боахамашка цІенхоштта хало кхача тарлургда. Гой из бахьач долаш да юртбоахаман продукташта оттаду маьхаш стабильни хинна ца Іеш, лакх-лох луш а хила дезилга.

Продукци хьаярга цу зонерча совхозий шоай дІабода мах теркал а беш де деза юртбоахаман продуктех закупочни маьхаш оттаделга. Колхозашка закупочни маьхаш оттадеча хана из гІулакх кІезиг-дукха дусташ хила беза продукци хьаярга совхозий шоай цунга дІабодача маьхаца, шоай боахамаш дика леладераш ерригa совхозаш йоацилген, царех дуккхаяраша хІанз а тІехь къахьегама овсарле лоха лоаттаеш а продукци хьаярга шоай дІабода мах беза болаш а йолгеи белгалдаккха доагІе а. Уж гІулакхаш дІа а даьха, социалистически производственна чухь йолча торонех пайда эцарна хьокхам луш а, къахьегама овсарле лакха лоаттаеш а даррегІа продукци луш а ерригa совхозаш хургйолаш гІулакх оттаде деза. Боахам лелабара культура дегІа ме йоагІа, халкъан культуран гІулакхаш лакх ме лу, къахьегама овсарле ай ме лу дукхагІа хьаергья юртбоахаман продукташ, хьегаш дола къа а дІабода мах а кІезигагІа а болаш. Гой цудухьа а чухнахьа дахаргахьа эзаь хувца дезаш хургда оттадаь маьхаш.

Технически культура дегІаяра ларда тІа, хІамаш хьаеш йола керда машинаш дукхагІа хиларца, технологически процесс тоаяларца, производственни ерригa культура дегІаярца промышленносте оолхлоштен инженерно-технически болхлоштен юкъе а кІезиглургда хьаеш йолча продукцена хьегаш дола къа а, из хьаярга шийга дІабодаш бола мах а. Цо торо хулийт, дІахо а шерра воспроизводство ярна, ерригa промышленность а дегІайоалаярна, производствен средстваш хьаелга лакхдарна эшаш дола рузкъаш Іоаде, хьахуа бахаш болча наха а халкъа боахама а эшаш йолча промышленни продукцей маьхаш чухнахьа даха торо хулийташ дола хьалаш. Промышленносте къахьегаш бола болхлой, инженераш, гІулакхера нах шоай даькъе кхахьегама овсарле совъяккхара а продукци хьаярга дІабода мах чухнахьа баккхара а тІехьа къовсам лоаттабеш хилча, хІаьта колхозникаши совхозашкара болхлойн юрта боахаме из цар дер деш а хилча, цар віашагІкхиттача кхахьегамо гІо дергда вай мехка экономика кха а ноагІа чІоагІъярна, промышленность а юрта боахам а дика ка а йоалаш дегІадахарна, халкъан вахара торо хадданза лакхъярна, сихагІа хьалхашкахьа, дикагІа долча тІадоагІачунга — коммунизмага дигарна.

Болхлошеи колхозникашеи цхьан хьегача къица, къахьегама овсарле лакхаяккхара тІехьа, промышленносто а юрта боахамо а хьаеш йола продукци дукхагІа хилийтара тІехьа цар лоаттабеча юкъарча къовсам тІа гучадувл болхлой классаи ахархоштен юкъера цІаккха дохардоаца доттагІали царна юкъера цхьоагІо тІа-тІа чІоагІлуш хилари.

ССКП ЦК июньски (1958 шу) Пленумо «Обязательни поставкаши МТС-аша деча оалхех тела натуроплатеи дІаяккхарах, юртбоахаман продукташ кийчъярна йолча кердача порядках, маьхех, хьалех» баьча соцамца ниис а деш, колхозни строй дІахо дегІайоалаярахи машинно-тракторни станцеш эргаяхарахи дола Закон кхоачашдар духьа СССР Министрий Совето **соцам бу:**

1. Колхозаша паччахьалкхенна дІателача ялатий, даьтта доахача культурай гина, коартолий, овощай, дулха, шурий, фуий, тхан, аьла обязательни поставкаш а, хІаьта ишшта цхьа продукташ вокхарна хьалхара дІакІал лоархІашн хувцаши йола система а 1958 шера 1 июле денз дІаяха.

2. Машинно-тракторнии, ремонтно-техническии, специализированнии станцеша колхозашка деча балхех телаш йола натуральни оплата 1958 шера 1 июле денз дІаяккха.

Ремонтно-техническии, машинно-тракторнии, специализированнии станцеша колхозашка деча балхех боагІа мах 1958 шера 1 июле денз колхозаша ахчанца, союзни республикай Министрий Советаша чІоагІъеш йолча расценкаеш телаш хилар оттадолда.

Колхозашта мукъа лулда РТС-аша, МТС-аша, специализированни станцеша 1958 шера 1 январе денз 1 июле кхачалца даьча балхех натураца (колхоза лоІамах) е укх соцамо оттадаьча юртбоахаман продукташта долча маьхашка хьажжаь ахчанца мах бала.

Облисполкомашта, крайисполкомашта, автономни республикай Министрий Советашта, областаш йоацача союзни республикашка Министрий Советашта бокъо лийла 1958 шера хьахургйолча культурашта 1957 шера машинно-тракторнии специализированнии станцеша даьча балхех боагІа мах дІалулга, нагахьа санна эше, 2—3 шера (цхьадола дакъа е деррига а) колхозашта тІехьадаккха.

3. 1958 шера денз паччахьалкхено колхозашка кийчдеш дола ялаташ, дуга, гидуаргийн даьтта доахача кхыча культурайн ги, коартолаш, боамби, шекар доакха свекла, лен, кІомал, кхыйолча лубяной культурай продукци, тхьамка, махорка, овощаш, харбазаш, пасташ, ги долеи генарг долеи цитрусовии сомаши ягодаши, комсаш, бокъабаь сомаш, лаврови лист, модз, овощай, бахчевой культурайн доакъарий корнеплодайн фу, эфиродаьтта доаккха а дарбанна ювш лелаю а культураш, чан ду гІа, хо, мак, йол, дулх, шура, фуаш, тха, петара-бекхеи цІокайн бедала продукци, элтараш, чиллан бурилгаш, кхыйола юртбоахаман продукташ а бедал а паччахьалкхен закупкай порядках кийчдеш хилар оттадолда.

Паччахьалкхе юрта боахама продукташца Іалашъяре колхозаша лоацаш дола даькъа нийсагІа белгалдаккхарна керттерча продукташта, белгала аьлча, ялаташта, коартолашта, дулха, шурийна, тхана, фуашта паччахьалкхено еш йолча закупкай боарамаш хІара гектара тІара яхача принципах лоархІалда дІахо а, цхьабакъда колхозаша уж продукташ йохкара боарамашта юрта боахаман производстве хиннача эргалонашка хьажжа кхы а дукхагІа къоастам а беш.

4. Ялаташ хІара культурах, дуга, коартолаш, боамби, шекар доаккха свекла, лен-кІомал, пенька, кхыйола лубяной культураш, даьтта доаха культураш, царца гидуаргийн клещевинан фу а долаш, эфиродаьтта доаккха а дарбанна ув а культураш, мак, тхьамкий махорка, сортах долча чаь гІа, хо, чилла бурилгаш, дулх, шура, фуаш, тха, петар, цІокайн бекхеи бедала продукци, элтараш, смушкаш кийчъяра планаш союзни республикашта дІа а екъаш, СССР Министрий Совето чІоагІъеш хилар оттадолда.

Укх пункта тІа белгалйинза йиса юртбоахаман вож продукташ бедали кийчъяра планаш союзни республикай Министрий Советаша утттаю, цул тІехьагІа СССР Паччахьалкхпланага а СССР ЦСУ-га а уж планаш дІа а луш.

Союзни республикай Министрий Советашта бокъо лийла тІайоалача хІамай продукташ кийчъяра планаш колхозашеи совхозашеи кхоачашъергйола календарни хаташ утттае а, хІаьта ишшта дулха, шурийна, фуашта, тхана, петара, бекха а цІокай а бедала паччахьалкхено заготовкаш яра календарни хаташ квартальни планаш чІоагІъе а.

5. Ерригсоюзни фонде союзни республикаша коартолаш, овощаш, дулх, шура, фуаш, йол, сомаш комсаш, хо, цитрусови сомаш дІачуте-лара планаш СССР Министрий Совето чІоагІъеш хилар оттадолда.

Республикашта юкъерча поставкай планаш союзни республикай Министрий Советашца дага а яьнна утттаю: СССР торговлен Министерствос — харбазаштеи пасташтеи, СССР юрта боахама Министерствос— баьций, овощай, бахчай ,культурай, доакъарий корнеплодий фуна.

6. Юртбоахаман производствона план утттаяра гІулакх а юртбоахаман продукташтеи бедалан колхозашкеи совхозашкеи заготовкаш елга а тоадар духьа бакъахьа лоархІалда ялатийна, коартолашта, технически культурай продукцена, дулха, шурийна, фуашта, тхана, юрта боахаман кхыча продукташта паччахьалкхено еча заготовкай планаш республикашта, краяшта, областаштa, районашта, колхозашта, совхозашта йІаьхагІча ханна — 5-7 шера утттаяр, заданеш шерашта нийс а еш. Ишта хилча шера заготовкашта йола планаш шера хаоттамга а моллагІча культураш хьувкъамга а хьажжа йоккхагІа оттае а йиш я. Заготовкашта план утттаяра цу тайпарча порядко колхозашкеи совхозашкеи йиш хулийтаргья производство дикагІа віашагІйолла, паччахьалкхенга кІал болаш болча кхоачам тІа эшшаш йола юртбоахаман продукташ тІакхетаргхиларах тешам бала, шоаш а дикагІа Іалашъе.

СССР Паччахьалкхпланон СССР юрта боахама Министерствоси союзни республикай Министрий Советашца дага а яьнна, ши бутт боаллаш СССР Министрий Совете яьхийла 1959-1965 шерашка союзни республикашта йола боахамий массайолча категорешта а колхозаштеи совхозаштеи къаьст-къаьста а, мехкара бахархой кхачан продукташца Іалашбе безарга а промышленность юртбоахаман бедалца Іалашъярга а хьажжа юртбоахаман продукташта еча паччахьалкхен заготовкай боарамех йола предложенеш.

Колхозашка ергйолча заготовкай боарамашка а, колхозашкарча лаьттан-климатически хьалашкеи юртбоахаман производствона специализаци ярген, цун боарамгеи а хьаж-

(ДІахододар 2-ча оагІо тІа да).

ССР СОЮЗА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

Обязательни поставкаши МТС-аша деча балхех тела натуроплатеи дIаяккхарах, юртбоахаман продукташ кийчъярна йолча кердача порядках, маьхех, хьалех

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа да).

жа, 1959-и 1965-и шерашка колхозашка паччахьалкхено еча ялата, коартолий, дулха, шурий, фуий, тхан закупкай хIара гектара дола боарамаш отта а долда чIоагI а долда областаш йоацача союзни республикашка Министрий Советаша, автономни республикай Министрий Советаша, крайисполкомаша, облисполкомаша.

Союзни республикай Министрий Советашта, автономни республикай Министрий Советашта, крайисполкомашта, облисполкомашта бокъо луйла районаштеи колхозаштеи цхьацца йолча юртбоахаман продукташта планаш ца увттае уж хьаелга экономически пайданагIа доацачеи специализацеца тарлуш доацачеи моттигашка, бакъда цу продукташта заготовка е оттаяь план ерригача республике, крае, областе йинза кхоачашъяь а хургйолаш.

7. Укх шера ялатийна, шекар доаккхача свеклана, юртбоахаман кхыча продукташта заготовкаш совъяха йиш хулийтаргйолаш дола ялаташи кхыйола юртбоахаман культураши дика хьийкъа хилара лоархIам а беш, СССР Паччахьалкхпланан СССР юрта боахама Министерствоен тIадуллалда союзни республикай Министрий Советашца цхьана 1958 шерарча ялатийна, шекар доаккхача свеклашта, юртбоахаман кхыча продукташта заготовкаш яра план совъяккхара хьакъехьа йола предложенеш шин кIиран чухь отта а яь, СССР Министрий Совете яхьилга.

8. Обязательни поставкаех, контрактацех, МТС-ашен специализированни станцешен даьча балхех доагIача натуроплатах юртбоахаман продукташ дIа ца луш дахача шерашка дахкийса декхараш 1958 шера 1 июле кхаччалца колхозашта тIерадоахалда, 1958 шера оттаьча планах дIаяла езача юртбоахаман продуктай беррига боарам кIезиг а ца беш.

9. Укх шера 1 июле кхаччалца колхозаша паччахьалкхенна дIаеннача хьайбай продукцена а, хIаьта иштта 1958 шерарча обязательни поставкаех, контрактацех, паччахьалкхен закупкаех, МТС-аша даьча балхех доагIача натуроплатах 1958 шера плана чотах дIаеннача льаттах тIайоалача хIамай продукцена а укх соцамо чIоагIдаьча маьхех йоаггIаш йола перерасчеташ ерг хилар оттадолда.

10. СССР ялатий продуктай Министерствон, совнархозий, потребительски кооперацен, СССР юрта боахама Министерствон, СССР унахцIено лоряяра Министерствон организацештеи, предприятештеи, кхыча организацештеи тIадуллалда юртбоахаман продукташ бедали тайпаех хьайбай а, хIаьта иштта шоашта оттаяь планаш кхоачашъярен, дIанийача продукцен дикал йоа ца ярен, оттаяьча порядках заготовкай отчетность теларен бехктокхам а тIабуллалба.

Коартолашта, овощашта, бахчевой культурашта, ги долча а генарг долча а сомашта, комсашта, хьуна сомашта а ягодашта а городашта гонахьарча районашка, городийн болхлой поселкайн зонашка, из гIойленагIа долча моттигашка заготовкаш елга паччахьалкхен торговлен органашта тIадожаде бокъо луйла союзни республикай Министрий Советашта.

11. Колхозаша паччахьалкхенга йоькача юртбоахаман продукташта дола закупкай маьхаш чIоагIдаьд СССР Министрий Совето, хIара союзни республиканна къаьст-къаьста -во(укх соцамана тIехьарча №№ 2-13 йолча приложенега хьежжа) ерригача СССР-ера юкъера расчетни маьхаш укх тайпара а хургдолаш:

	Центнерах сомашца
Ялатий культураш юкъечча лоархIамах	74
Гидуаргий фу	172
Коартолаш	40
Шекар доаккха свекла	23,5
Боамби-бедал	340
№ 8 йола лена хьоаса	2300
№ 5 йола пенька	2300
Доахани оалхазараш (дийна долаш эзача):	
Юккъера дорстам дола доахан	619
Юккъера дорстам дола жа	536
Дулх доаха хьакхарч	786
Бекоини хьакхарч	1081
Ерста хьакхарч	826
Ботамашн кIоригаши	895
Боабашкашн гIажаши	738
Шура	115
Фуаш (10-нех)	6
Диланза долча юккъерча тхах:	
дитъаачох	4100
ахдитъачох	3290
ахморсачох	2470
морсачох	2370

Союзни республикай Министрий Советаш декхарийла я укх соцамо чIоагIдаьча (№№ 2-13 йола приложенеш) закупочни маьхашка хьежжа шин кIиран чухь кийч а дь, заготовкай хIара зонана, сортана, тайпана, ханашта къьст-къьста дола юртбоахаман закупочни маьхаш чIоагIдайта СССР Министрий Советага дIадала.

Чаь гIанеи, гуммитрагантан, лоха камедан хIанз долаш дола заготовительни маьхаш долчча дуталда.

Юстарча Къилбаседан районашта а царна нийсса лоархIача гаьнарча моттигашта а хIанз долаш дола юртбоахаман продукташта закупкаш яра хьалаш долчча дуталда.

12. Оттадолда, овощашта, бахчевой культурашта, комсашта, гидолчеи, генарг долчеи, цитрусовии сомашта, боказабьча сомашта, меза, бIаранштa, лаврови гIана, аьла, чана, арахиса, сафлора ляллеманцена, кользена, периллана, крамбена, тунга сомашта, цхьан шера а дукхача шерашка а тIаювлаш дIаювча баьцашта, хьамискашта, мофана, петара, бедара, мосана, говра мерза, тхалинькана, кара якхкача нахчашта, кIолдашта, укх соцам тIа белгалйинна йолча кхыйолча юртбоахаман продукташта а бедала а еш йола закупкаш союзни республикай Министрий Советаша, СССР Министрий Совета 1958 ш. № 583 йолча соцамо оттаьча порядках заготовкай зонашта а ханашта а чIоагIдаьча маьхех еш хилар. Эрий тIадувлача сомаштеи, ягодаштеи, грибаштеи еш йола закупкаш, заготовкаш еш йолча моттигашкарча колхозни баззарашка долча маьхех ю.

13. Сортовой фу дIадувлга шердар духьа а ялатий, даьтта доахача культурай дикагIча сортех дола фун табрийни хьажжIай фун даккхарах поощрени яр духьа а закупочни маьхашта совнагIа тIатохача ахчан боарамаш а ца культурай сортовой фуна заготовкаш ярен уж дIахецареи кхыдола керда хьалаш а чIоагIдаьд СССР Министрий Совето.

14. Колхозаша паччахьалкхенга дехка ялат, даьтта доахача культурай фу, шекар доаккха свекла, боамби-бедал, коартолаш, овощаш, доахан, шура, тха, кхыйола лаьттагIара тIайоалача хIамай а хьайбашкара йоала а продукташ 25 километр мара таьна йоацача заготовительни организацейн перерабатывающи промышленностен предприятейн приемни пункташка колхозаша шоай чотах дIакхоь, хIаьта нагахьа санна гаьнагIа хьойя, юртбоахаман продукташ 25 километрал гаьнагIа яхьарах боагIа мах автоперевозкашта йолча тарифашка хьежжа, заготовительни организацешен предприятешеи колхозашта дIалуш хилар оттадолда.

15. Юртбоахаман продукташтеи бедадан керда закупочни маьхаш оттадарца дувзаденна, юртбоахаман продукташтеи бедалан заготовка ярах колхозашта телаш хинна премеш-надбавкаш а дIайоахийла, хIаьта цу тайпара шекар доаккхача свеклан фу мах боацаш дIахецилгеи гидуаргий фу, минеральни удобренеш чухнахьарча маьхах дIахецилгеи а дIадоаккхалда.

16. Техническеи культураш ювча районашка ялатий культураш вIалла ца ювш хилара е нагахьа санна юйя а кIезигача боарамехьа ювш хилара лоархIам а беш, колхозашка боамбена-бедала, лена-долгунца, кIомала, кхыча лубяной культурай продукцена, чаь гIана, тхьамкийна, чиллан бурилгашта заготовка еча хана цу колхозашка ялат дохка оттадолда. Цу тайпара ялати жмыхи дохкалда алтараш дIателачарга; шекар — шекар доаккха свекла дIателачарга; растительни даьттеи жмыхи — даьтта доаккхачеи эфиродьтта доаккхачеи культурай, боамбе-бедала фу, лена-долгунца, кIомала, кхыча лубяной культурай фу, мака продукци дIателарашка; хьоар-керттерча промыслови районашка бекха-бедала заготовка еча хана черахьашка; валенкаши ферташи — тха дIателарашка.

Ялат, хьоар, гаьнарий даьтта, фертах баь кога гIирс, ферта, жмых йохкийла торгови скидка дIа а йоаккхаш розничны маьхех, хIаьта шекар, шекар доаккха свекла хьателарашка, жмыхаш-боамби-сырец а даьтта доаккха гаьнараш а хьателарашка йохкийла хIанз долча льготни маьхех. Дуйхьал торгови предприятешкеи потребительски кооперацен складашкеи уж товараш колхозаша ецаш торгови скидкаш тел торгови расходаш меттаоттае потребительски кооперацен организацешта утвтадьча боарамех.

Кхыйола юртбоахаман продукташ а бедал а кийъеш царна духьал продовольственни промышленни товараш дохкийга дIадоаккхалда.

17. Паччахьалкхенга дохкача ялата, дуташ, боамбе, лена-долгунца а кIомала а продукцен, кенафа а цу тайпара кхыйолча культурай а, коартолий овощай, шекар доаккхача свеклан, тхьамки, махоркан, чайна листа, сомий, комсий, баьдий а растеней а ганарий, хIаьта иштта чиллан качилгий, каракуль-элтара, цIокилгий, петара, бекхий бедала болча маьха 25 процент боарами паччахьалкхенга дохкача дулха (хьайбай а коа тIарча оалхазарий а) фуьий, тхан болча маьха 20 процент боарами болаш юртбоахаман продукташи бедали хьайбеча заготовительни организацешеи предприятешеи колхозашта авансах ахча тергдолаш оттадолда, аванс эцарах колхозашкара проценташ а ца доахаш.

Цу гIулакха лаьрхIа заготовительни организацешеи предприятештеи кредиташ телалда СССР-а Госбанко.

СССР-а Госбанкан кредит ледарах заготовительни организацешеи предприятешеи ю расходаш цу организацени предприятейн обращенен кадержкашта е продукцета дIабодача маьха йоагI-йоагIача тайпара дIатIахьожайола.

Колхозашта аванс далара бокъонаш а из аванс юхадалара порядок а тIайолаш, заготовительни организацештеи предприятештеи кредит далара порядках йола инструкци цхьан бетта хана чухь араяккха тIадуллалда СССР-а Госбанканеи СССР-а юрта боахаман Министерствонеи, СССР-а финансай министерствоца, СССР хлебопродуктай министерствоца, Центросоюзаца, союзни республикай Министрий Советашца барта а йолаш.

18. Колхозникийн, болхлой, гIулакхерча ньаьха боахамаша паччахьалкхен а кооперативни а организацешка йохкача продукцех укх соцама тIа цу морча продукцех колхозашта лулба аьнна оттабаь закупочни мах тергболаш оттадолда 1958 шера 1 июля денз.

19. Шоашта эшачарел совгIа йола юртбоахаман продукташ йохкар духьа колхозникашца пайда хьа ца боалаш ю расходаш дIаяха лерхIаш колхозникашкара юртбоахаман продукташ хьийъеш а уж колхозаша шоай средствашца паччахьалкхенни кооперативнии пункташка дIакхоачийташ а гIулакх дар могадолда колхозашта, цу гIулакха ю транспортни расходаш заготовительни организацешка колхозашта юхаметта отторгйолаш.

Шурий промышленноста кара йола шура хьайбъю пункташ йохка йиш йолча моттиге колхозашка йохкара дешага хьожийла союзни республикай Министрий Совета.

20. Юртбоахаман продуктай заготовкашка заготовительни организацей дIадодар хIанз а лакха долаш хилар, юртбоахаман продукташ дукха йоаеш а толхаеш а хилар, хьайбай а коа тIарча оалхазарий а детIа дозал эшадолийташ хилар, пайдане доацаш уж дIа-юха кхухьаш хилар, хьаьта цу гIулакхаша паччахьалкхенна докхка зе тохаш хилар а белгалдоаккхалда. Юртбоахаман продукцена промышленни переработка еш дIадодари заготовительнии торговлени организацей обращенен издержкаши иштта лакха латт.

Моттигерча советски ерригача органий а заготовительни организацей а кертера декхар кийчъеш йола юртбоахаман продукци дарегIа якхар лерхI СССР-а Министрий Совето.

ДIахо а болх тоабеш дола гIулакхаш чакхдаха заготовительни, сбытови, торговлен организацешкара сов йола звеношн дIаяха, юртбоахаман продукцен заготовкаш еча, уж дIаоттаяь лоаттаеча, царна переработка а реализаци а еча доал ца деш хилар дIадаккха, продукци талха ца талхийташ, цун дикал лох а ца йолийташ, кийчъьча продукцен затраташ чехкка лохъе, из йинза лоаттае тIадуллалда организацейн предприятейн кулгалхошта.

Юртбоахаман продукташ а бедал а хьайбъеш, царна переработка еш, уж дика лоаттаеш а заготовительнии торговлени организацеша а промышленни предприятеша а беча балхага дика хьожийла моттигера советски органаш.

21. Юртбоахаман продуктай а бедала а заготовкай планаш вIаштIехьаяхари уж кхоачашъяри, хIаьта иштта колхозашкареи совхозашкареи юртбоахаман продукташ а бедал а хьаацаш, уж йинза лоаттаеш заготовительни организацеша а предприятеша а беча балхага хьажар тIадуллалда республикай Министрий Советашта, крайисполкомашта, облисполкомашта, хIаьта районашка — райисполкомашта.

22. СССР-а Госплан, СССР-а финансай Министерство, СССР-а торговлен Министерство, Центрсоюз декхарийла йойла цхьан бетта хана чухь хIанз йола нормаш 15—20 процент лох а еш, юртбоахаман заготовкаш кийчъеча хана заготовительни организацей дIа йолхача расходий керда нормаш оттае, хIаьта иштта СССР-а торговлен Министерство оптови организацешта лохъяь керда оптови — сбытови скидкаш а духха, духха продуктай, овощай, сомий, продовольственни цхьаьдоаца кхыча товарийн рознични маьхаш тIара лохъяь торгови скидкаш а оттае.

23. Коартолаш, овощаш, сомаш вIезигагIа бойта, уж дIа-юха кхухьаш а дIаоттаяь лоаттаеча хана а уж ца талхийташ, дика хилийта лерхIаш заготовкаш еча районашка уж продукташ лоаттаяр вIаштIехьа дакхха, хIаьта иштта коартолаш, овощаш, сомаш Iан хана дIаоттабаь лоаттабарах цу гIулакхаца ювзаенна йола расходаш юхаметта а увттаергйолаш колхозашца договораш увттаде декхарийла йойла Центрсоюзи СССР-а торговлен Министерствои.

Колхозаша паччахьалкхенга товарни продукцен духхьал дакъа мара ца дохкандаь, кабуц, карсаш берхIала йохка, овощай, сомий, баьца комарий переработка е а уж йокъае а, хIаьта иштта городашка а болхлой поселкашка а овощаш (керда а переработка яь а), коартолаш, мерза шура а шури продукташ а, коа тIара оалхазараш, цар фуаш, юртбоахамана кхыйола продукташ хадданза йохкарйолаш шоай ларекаш, палаткаш, магазинаш хьаеллар могадолда колхозашта.

24. Колхозашка, РТС-ашка, совхозашка, юртбоахаман кхыча предприятешка а организацешка а йохкача тракторий, юртбоахаман машиний, грузовой автомобилий материалий маьхий порядок оттае лерхIаш колхозашка, РТС-ашка, совхозашка, юртбоахаман кхыйола продукташ а организацешка а йохкача тракторий, грузовой автомобилий комбайний, юртбоахаман кхыча машиний цIаш долча оптови маьхий прейскурант чIоагI а йойла. лелае дIа а йолайойла 1958 шера 1 июле денз. Укх соцама тIа оттадьча цIаш долча оптови маьхел тIех йола РТС-ий а Сельхозснаба организацей а транспортнии сбытовии расходаш потребителашца юхаметтаоттайойла.

СССР-а Госплана тIадуллалда шин кIирах тракторашта, грузовой автомобилашта, комбайнашта, юртбоахаман кхыча машинашта ешача запасни оатхалий оптови маьхий прейскуранташ, укх соцама тIа цу машинашта чIоагIдаьча маьхашка а хьежаш чIоагIъе, хIаьта иштта хIамай технически характеристика тIа а йолаш, тракторашта, грузовой автомобилашта, комбайнашта, юртбоахаман кхыча машинашта долча маьхий прейскуранташ араяха а уж потребителашка дIакхачийта е.

25. Юртбоахаман производстве дикагIа тоаьь а овсарле йола а техника юкъе йоалае лерхIаш производстве керда хьаеш йола тракторашн, комбайнаш, юртбоахаман кхыйола машинаш серийни дукха арахеца йоьаеннача шоллагIча шера цу машинашка хьаеш дIабодача маьхашка а хьежа увттадьча маьхехи рентабельноста кхаь процента боарамахи колхозашка, РТС-ашка, совхозашка, юртбоахаман кхыча предприятешкеи организацешкеи йохкийла.

Уж машинаш хьаеча хьалхарча шера царга планах дIабодача маьхехи уж хьаеча шоллагIча шера царга планах дIабодача маьхага а хьежа увттадьча маьхийн юкъера эргало союзни республикай плана тIа а бюджета тIа а лоархIийла.

26. Колхозашка, РТС-ашка, совхозашка, юртбоахаман кхыча предприятешка а организацешка а нефнепродукташ (автобензинагара дIаяккхача) йохкийла промышленноста хIанз долча оптови маьхех, РТС-ашта уж йохкаш хула расходаш юхаметта а оттаеш.

27. Массайолча потребителашка автобензин дохкалда цIаш долча (поясни) рознични маьхех.

Министрий Совето чIоагI а яьй, 1958 шера 1 июле денз дIа а йолгIяьй ерригача потребителашта автобензинах цIаш йола (поясни) рознични маьхий прейскурант.

28. Колхозашка минеральни удобренеш, хIаьта иштта ремонтно-эксплуатационни гIулакхашта а меттигашта а эша Iаьржеи бос болеи металлаш, 1958 шера 1 июле денз, дохкалда хIанз долча оптови маьхех, РТС-ашта а Сельхозснаба организацешта а бокъонца дIаяха транспортнии сбытовии расходаш юха метта а оттаеш.

29. Колхозашка, совхозашка, юртбоахаман кхыча предприятешкеи организацешкеи ялата а концентрированни а доакъараш дохкалда паччахьалкхен хIанз лелача цIаш долча рознични маьхех.

30. РТС-ий а Сельхозснаба организацей а сбытови расходий нормаш цхьан бетта хана чухь оттае а уж СССР-а Госпланата чIоагIъяьйта дIачуяла а декхарийла йойла союзни республикай Министрий Советаш.

31. Союзни республикай Министрий Советашта СССР-а министерствашта а ведомствашта а тIадуллалда:

а) укх соцама тIа юртбоахаман продукташта, юртбоахаман машинашта, грузовой автомобилашта, нефтепродукташта, материалашта керда маьхаш увттадарах дувзаденна шин бетта хана чухь СССР-а Госпланагеи СССР-а финансай Министерствогеи кхоачийтийла халкъ боахаман плана а бюджета а хьокхамаш хувцадаларах йола расчеташ.

СССР-а Госплано халкъбоахаман плана хьокхамашта, хIаьта СССР-а финансай Министерствос — союзни республикай бюджета вIаши юкъерча расчеташта, министерствайн ведомствайн доходий а расходий а балансашта 1958 шера юкъе хьолда укх соцама тIара хувцамаш:

б) хIанз йолча порядкага хьежжа укх соцама тIа керда маьхаш оттадьча юхедисаьча товараштеи материалаштеи юха маьхаш оттадолда.

32. Езача тракторех юртбоахаман машинех, царна тIаэшача запасни оатхалех, колхозаша а совхозаша а дьча заказашка хьежжа 1959 шера уж арахецара йолча планах йола предложенеш СССР-а Госпланага дIакхачийтар тIадуллалда союзни республикай Министрий Советаштеи СССР-а юрта боахаман Министерствонеи. Из дош дицдалийта йиш яц, боахамий зональни эргалонаш а лерхIаш, чехкка къахьегама овсарле лаьх а ергйолаш, юрта боахама продукцега дIабода мах лох а бергболаш, юртбоахаман производство комплексни механизацега якхха торо лургйола машинаш колхозашкеи совхозашкеи гулъяр.

33. дIайийнача культурай хургболча хьукъхамеи цунга дIадодачуни лоархIам а беш, растенеех а хьайбаех а йоалача продуктай маьхех йолча предложенешка хIара шера союзни республикай Министрий Совета хьожа а хьожийла, эшача хана СССР-а Госплана хьалхашка а увттайойла уж предложенеш.

Республикаша ейта материалаш бокъонца Iомаяра а анализ яра а наькъаца, юрта боахаме оттача хьалага хьежжа, СССР-а Госплано юртбоахаман цхьайолча продуктай закупочни маьхий хувцамех йола сводни предложенеш СССР-а Правительствога хьажа дIалу. Уж предложенеш цу хенна чухь СССР-а Госплано дIачулу СССР-а Лаькхьарча Совета Къамий Совета Экономически комиссега а, маьхаш оттадеш паччахьалкхен юкъера хьашташка хьежжа хIара республикан экономически дегIаяр, юрта боахаман производствен специализаци а къаман эргалонаш а масса оагIорахьара лоархIаргйолаш, юртбоахаман продуктай заготовка еш паччахьалкхено дIаухийта средствашн республикашта юкъе бокъонца майоаггIара нийса дIакхоачаргйолаш, колхозий юкъарча боахамга дIабахача къахьегама дикалга а дукхалга а хьежжа юрта боахаме юкъара болх бе материальни безам оттийтара ленински принципа наькъаца дика болх барах лаьрхIа кIама а луш. Мехка экономика эйъяра юкъарча гIулакха тIехьа, социалистически паччахьалкхенна хьалхашка шоай декхараш кхоачащдара тIехь хIара коллективо, района, хIара республико лоаца къахьегама дакъа толам боллаш юрта боахам дегIабарна, Советски Союза къахьегамхой материальни а культурни а вахара хьал хадданза лакхдарна, къамий доттагIаа дIахо а чIоагIдарна, коммунизм хьалъяра дIаькъалча гIулакха новкъостал деш хила декхарийла да.

СССР-а Лакхехьарча Совета Къамий Совета Экономически комиссес шийна тIадехкача декхарашка хьежжа ший хоадам бу.

Закупочни маьхий хувцам ССР-а Союза Министрий Совето чIоагIбу.

АргIана доагIача шера закупочни маьхаш чIоагIдаь даллалца хIанз долча закупочни маьхий 80—85 процент колхозашта даланза даргдоацаш чIоагIдолда цар паччахьалкхенна дIателаш йолча юртбоахаман продутех.

Укх шера паччахьалкхено кийчъеча юртбоахаман продуктай маьхаш хувцарах йолча предложенешка хьажара а уж чIоагIъяра а порядках йола материалаш цхьан кIирах ССР-а Союза Министрий Советага кхачийта тIадуллалда СССР-а Госплана, СССР-а юрта боахаман Министерствона, союзни республикай Министрий Советаш юкъе а озаш.

Паччахьалкхенна дукхагIа хилийта хьайбай продукташ!

Хьайбай продукташ кийчъяра ах шера план кхоачашъярах 1958 шера 1-ча июле енна сводка

(хьалхарча ах шера план кхоачашъярах йола проценташ)

Районий цIераш	Шура	Дулх	Фуаш	Тха
Грозненски	114	169	119	132
Шелковской	103	211	127	145
Назрски	108	173	88	134
Гудермесски	101	160	103	97
Урус-Мартановски	101	124	100	12
Сунженски	95	130	122	108
Каргалински	83	151	140	140
г. Грозни	126	112	—	—
Надтеречни	115	85	47	129
Ачхой-Мартановски	106	108	59	91
Советски	102	—	67	12
Шалински	93	150	95	104
г. МагIалбик	77	172	77	141
Первомайски	71	129	100	65
Курчалоевски	57	120	71	101
Саясановски	56	180	150	71
Веденски	51	295	119	41
Ножай-Юртовски	94	20	100	40
Наьсарен	54	45	18	84

САГА сих дулхи, шурей, даьттеи даккхарна гарггарча шерашка Американ вIашагIкхийттача Штаташта тIехьажхера декхар кхоачащдар духьа йолаеннача ерригхалкъан яхьаца дакъа а лоацаш, республикан юрта боахама къахьегамхоша, хьайбай валовой продукци дукхагIа ара а кхецаш, кхоачашъяьй ах шера йола паччахьалкхен план: дулх дIадалара даькъе — 153,7 процент, шура дIаялара — 100.5 процент, фуаш дIадалара — 101,7 процент, тха дIадалара — 129,5 процент. Укх шера ях бетта соахка укх хаьнарчул дукхагIа дIаденнад дулх 10,1 процент, шура 6,2 процент, фуаш 9 процент, тха 3,3 процент.

Заготовкай план кхоачашъелга, дика вIашатIелладар партийни организацеша, советскии юртбоахамани органаша Грозненски районе (партен райкома секретарь нов. Филиппов, райисполкома председатель нов. Дудник), Шелковски районе (партен райкома секретарь нов. Синяткин, райисполкома председатель нов. Самарский). Цу районий колхозникашеи совхозий болхлошеи, СОКП ЦК февральски июньски Пленумий соцамашца дог тIоздаларца тIехкхоачашъяьй хьайбай продуктай масса тайпашта йола ах-шера планах, хIаьта республике яхьа юкъе хьалхара моттигаш а яьхай.

Цунца МагIалбикан, Шаьлан, Ачхой-Мартановски, Надтеречни районашка бизза пайда эцац дулхи, шурей, тхан, фуаши кийчдар совдаккхарах йолча шоай торонех, хIаьта заготовкай план кхоачашъярах тIехьа а йисай уж.

Геттара во кхоачащду хьайбай продукташ кьаярахи кийчъярахи дола люай декхараш яхьа юкъе тIехьарча моттиге латтача Наьсарен районе совхозаша.

Укх сахьате республике дика хьалаш эттад хьайбай продукташ дукхагIа йоахилга дикка совдаккхарна а дулхи, шурей, фуаши, тхаи кийчдара шера йоагIа план ханал хьалха кхоачашъярна а.

Колхозаши совхозаши декхарийла я цу хьалех бизза пайда эца. Цудухьа бийсана а дикагIа йолча даьгIешка а доахан доажаде деза, доакъара дIайийна хьажжIаш доаханна доакъара тела еза. Тоаде деза хьакхарч кхабар, доажъара рациона юкъе цIенача ялатал совгIа гIадамаш тIехь моша хьажжIаш а люцерна а кхухьаш, хьакхарч йоажа а еш. Оалхазарий фермашта ханнахьа комплектовани яь якхха а еза, паччахьалкхенна дIадала къоастадаь оалхазараш дика кхаба а деза.

Къахьегама ветеранаша завода новкъостал ду

Грозненски гаражни оборудованен заводе май бутт бовш чоалхане деталаш кийчъеш бола болх геттара во лелабеш бар, хIана аьлча дукха болхлой отпусках бахар цу ханна. «Т-Р» яха дIа-юха ухаш йола гидравлически 1,5 тонн мухь хьалъийбеш йола кран а крюк а хьае безар дика говза бола кузнецаш. Заводерча болхлошца из декхар шоай кхоачаще йиш йоацилга хайначул тIехьагIа завода кулгалхой кхайкар, дукхазза а завода новкъостала ихача къахьегама ветеранашка. Хьалха шоаш болх баь моттигаш хьа а лаьца цар чIоагIа-раьза болаш дIаболабир из болх. Болх дIаболабаьчарна юкъе бар 25 шерал совгIа заводе болх баь бола кузнецаш Горб Филипп. Махмудов ИбрахIам, молотобоец Когина Екатерина, кхыбараш.

Дукха ха ялалехьа къаьнача болхлоша хоза хьаяь деталаш арахеца йолаелча мастера нов. Воробьев Николайс аьлар. кхы дикагIа хила, йиш йоацаш дика ю ераш.

Иштта дIадахача шера а завода болх кIалбисача хана шин бетта болх бир цар хIара бетта 200 процент шоай декхар кхоачаш а деш. Из производство царна дукха езилга хьахьокх 1958 шера июнь бетта 325 процент цар бригадо кхоачашъяро. Балха новкъостал дарал совгIа кьонача болхлошта шоай говзал дIалуш, уж Iомабу цар. ХIанз пенсионераш шоай болх баь йистебала боахк, цул тIехьагIа юха а тIорбга уж салаIа.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

Толамаш карара далийта йиш яц

Эрий тIаяьнна баьцаш йокъаяларгахьа лестача ханна дика тоабенна тIабоагIаш латт укх шера магар, судански буц, дукхача шерашка дIаюв баьцаш. Цо йиш хулийт хьайбай боахам дегIабалабе, шурий-товарни фермашкара продукци совъяккха. Кхы тайпа да хIанз гIулакх, дукхха а кIезигагIа йоакх шура. Май бетта кхоалагIча декаде яькхачунца нийсйича июна шоллагIча декаде 28 тонн кIезигагIа яькхай шура районерча колхозаша.

«Красни Арме» цIерахча колхозе укх шера пхе бетта хIара Iаттагара яькхха шура 40 килограмм кIезигагIа я соахка цу ханна яькхачул. Зоотехник волча н. Чеченеи ферман заведующи волча н. Скориковси шоай балха хьисап деш ца хилар бахьан долаш хиннад из. Ца хилийта йиш яр из. Доахан доажаде дIайийна 400 гектарал совгIа баьцаш я колхозе, хIаьта а божа эрий тIадаьннача эсалча доакъар тIа баж. Нов. Чечин а нов. Скориков а керда болхлой бац цу боахаме, хIаьта а фермера болх лерттIа вIашагIболла гIийртабац. Юхкаш мара буц ца йисача боса - оагIонашка бажаш хургбар божа хIанз а, нагахьа санна районни организацеша уж, дIайийнача баьцаш тIа лахкийта хиннабецаре. ХIанзле цар йиар 40 гектара тIара буц мара яц, цхьабакъда цох баьнна пайда гуш ба. ХIанз 150 килограмм дукхагIа йоакх шура деннеи буси массехк ди хьалхагIа яьхачул.

Цхьа-ши шу хьалхагIа дика хоамаш ухар «Победа» яхача колхоза шурий-товарни фермера. Продуктивность сихха айлуш йоагIар, лоацача хана хьалхалаттарий мугIарех дIакхийтар ферма, массехказза карара-кара тела ЦIе байракх хьожаяьяр коллектива. дIадахача шерарча ханаца нийсйича 5 бетта 22 тонна шура кIезигагIа яькхай артело. Алхха июнь бетта 20 дийнахьа 4.500 килограмм кIезигъяьй шура.

Шура кIезигъяьй Кирова цIерахча, XIX партсъезда цIерахча. XX партсъезда цIерахча, «Путь к коммунизму» яхача колхозашка. Цу артелашка а тIехьарча ханнаца дIайийнача баьцаш тIа доажадьдац доахан, концентрированни доакъарашца кхаьбадац. Цу гIулакхо шура кIезигъярал совнагIа, цун хьоанал а лохъю.

«Путь к коммунизму» яхачеи XX партсъезда цIерахчеи колхозашка селла кIезиглургьяцар шура, нагахьа санна зоотехникаш болча нн. Прокопенкоси Котляровси фермай заведующешеи шоашта дага а деха, доахан ханнахьа дIайийнача баьцаш тIа доажадаь а концдоакъарашца кхаьба а хиннадаларе.

Шоашккара дага а лаьца хIама де специалисташ кхераш моттигаш а нийслу цкъаза, «Хьан мукъа беннабар хьона?-», аьнна колхоза правленера бараш шоашка лера кхераш.

Цу моча гIулакхо бокъонца правленес тIабилла болх а лерттIа кхоачашбайташ животноводашка.

Ялаташ чуэца сихвала веза ха хьатIакхачча йоалл. Цу хана шура ювца йиш хургьяц председателага. ТIакхха юха а кIезигъе еза шура? Даим дувццар дувца деза цу хана а: кIезига теркалдаьд, ялаташ чуэца гIерташ лийннад? Специалисташ мичаб тIаккха, цар говзал, опыт мичай?

Вай республикера лоаллаха яда районаш. шура якхкара гIулакха, хьалхайовлаш латт. Тха Сунженски районо ка луш латт, хIаьта нагахьа санна лаьрххIа оарцагIа ца доале, тIехьа йиса мегаш а я.

А. ЗИМАРИН.

Сихдаь ялат хьокхаш боахк

Сунженцаша доладаь гIулакх хьал а лаьца сихен ца дойташ ялат чуэца а; шлебозаготовкай план ханал хьалха кхоачашъе а, аьнна социалистически яхь йоаржаяьча Грозненски районе юрта боахаман къахьегамхошта йоккха къахьегама ботало аьнкхай.

Сихдаь ялат чуэцаш боахк Старо-юртовски совхоза болхлой. Цу совхозе бIарг дIа ца кхоачача доккхача кхашка цаI шоллагIчоа тIехьа а йолаш ялат чуэцаш йоахк комбайнаш. Иштта машинаш я комбайнаш оарда ялат заготовительни пункте дIакхуьлаш. Совхозо хIанзлехьа дIаденнад паччахьалкхенна 1500 тонн совгIа ялат. Ялат паччахьалкхенна дIадала доладеннача хьалхарча деношкехьа а, из дIадалара план ханал хьалха кхоачашъе социалистически яхь йоаржаяьй совхоза болхлоша. Кхо эзар гаргга гектар ялат да дIадийна. Дика хьийкъад из. ХIанзле чуийца даьннад 2180 гектара тIара ялат. Дукха хIама ца эшаш деррига ялат раздельни способаца хьекхад. Из иштта чуэцаш хилар бахьан долаш хьаттар тIа кхухьаш докъадеш, цIендеш, юха машина тIа детташ заготовительни пункте кхахьа дезаш хилар дIадаьннад. Дукха ахча, къахьегам, ха кхоайт цу гIулакхо.

Ялат машинаца цIендеш а тIадотташ а дика къахьег болхлоша. Къастта дика болх барца белгалбаьннаб ялат цIендеш бола южарий Мальсатова Рансеи ПаьтIмати, Якубова Маддани, Булатова Зинаи. Цар хIаране 200—250 процент кхоачашъю шоай балха нормаш.

Совхоза болхлоша берригa шоай низ тIабахийтаб паччахьалкхенна ялат дIадалара план ханал хьалха кхоачашъярна.

М ЦУРОВ.

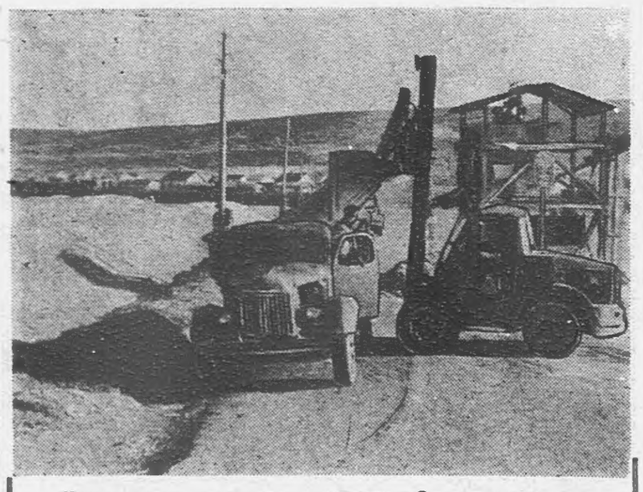

«Карсни молот» яхача завода коллектив я Староюртовски совхоза кхаьча даьнна ялат снхах чудерздарна новкъостал деш. ПIаьхий я цу совхоза ялатий аренаш. Кхеккаш ба укхаза дийнахь а бус а керда ялат чуэцара беркате болх.

Сурта тIа: «Красни молот» яхача завода шофер Шиянов элеваторе дIадахьа ялат хьаэцаш воалл.

Дика вIаштIехьабаьккха болх

Къастта е тIехьара деношн эггара бекхтохкамегIа йола ха хинна дIаэттад «Октябра 40 шу» яхача совхоза юрта боахаман къахьегамхошта хьалхашка. Наха юкъера кхетама болх дика вIашагIболларца белгалдаьнна шоай гIулакхаш тоа а даь, хьажкIаштен свеклаштен оасардара болх чIоагIа эргабаьккхаб ТIой-юртарча отделенен коллективо (управляющи н. Баркинхоев, юртсовета председатель н. Хаштыров).

Боккха лоархIам боланш къастта терко цаеш дита йиш йоацаш гIулакх да цу отделенен болхлочоа Дугиев Мовлийна кIарагIдаьннар. Мовла ше 79 шу даьнна боккха саг ва, цул совгIа бийсанна кхашкара ялаташ лорадеш ха тIа а ва. Из иштта доллашехьа а хIанз хьэтIаэттар паччахьалкхен йоккха бекхтохкаме ха хилар кхета а даь, аьхкан каникулех, школера мукъадаьнна 10—13 шу даьнна 22 бер вIашагIа а теха, царех ше къастта звено яьй цо. Деррига совхоза кхахьегамхой цецбувлаш, доккхий толамаш доахаш балхаш ду цу звенос.

Вай хьатIаяхуьш йола коммунизман тIехье ешийсача новкъа йоахаш, Мовлас дикка къа а хьийга лаьрхIа из болх вIаштIехьа баьккха хилар хьагойт цу кагийча бераша — къахьегамхошна кхаст-каста шойла вIаший дечо къамаьлаша:

— Вай, воте (Мовлас) оасарде а Іомадаьд, балхах боалача пайдах а кхетадаьд.

— Оасар йистедаьлча ялат чуэцаш а Мовлийца хургда вай.

— Цунцара къастаргдац деша юха чудолхачо дийнахьа мара...

Шоай къона дегаш гIоздаларах диза а долаш, уж къамаьлаш деш хул бераш.

Дика болх беш ба цу звеноцара Албаков Махьмад, Гадиев Джабраил, Горбаков, Евкуров, Хамхоев, Баркинхоев, кхыбараш.

Ше дикача хьокхамца беча балхаца берий дегаш-уйлаш нийсача новкъа яха харца Дугиев Мовлий вIаштIехьа даьннад, звенон берригачв доакъашхошка хIара денна 150—170 процент нормаш кхоачашъяйта.

Саррахьа, болх йистебоалача хана, звенос баь болх лаьрхIа а лаьрхIе учетчика Газиковс оал:

— Тахан 5 гектар хьажкIий цIенъяй оаш оасарах, хIаьта хIаране 22—28 сом алапий а даькхад оаш. Цо кхы тIа а дегаш гIоздоах берий.

Из болх дика вIаштIехьа а баькха, шоай бераш къахьега Іомадарах шоашта а паччахьалкхенна а пайдане гIулакх по кхоачащкарахи Мовлийна чIоагIа рьаьа болаш ба цу берий даьй.

КЪ. АЛИЕВ.

Чуэцаш боахк ялат

Михо лестадеш латт кхаьча даьннача Гудермесски совхоза аргIерча кIи канаш. ЧIоагIа бекхтохкаме ха я цар хIанз — сихагIа чуийца даккха дезаш да ялат. Цудухьа, сихбеннаб совхоза болхлой хоаццача хана ялат чудерзаде.

Эггара хьалха кIа чуэца йоленнай нов. Андрей Михайлович Купринеенко управляющи вола 1-гIа отделени. ДикагIа вола болхло ва, жатка машинист нов. Асаев Науруз. Дукхача хана комбайнаш тIеи жаткаш тIеи болх баьб цо. ХIара денна тIехкхоачашъю цо балха нормаш. Цул тIехьабусаш бац механизатораш н.н. Артемов, Гриднев, Рябченко.

ХIара гектара тIара 17—20 центнер ялат доаккх отделене.

Совхоза кхыйолча отделенешкара къахьегамхой а боахк сихбенна ялат чуэцаш. Укх хоаццача хана жаткашца 2518 гектари комбайнашца 700 гектари кIа хьекха даьннад. Комбайнераша Рябченкоси Гаррдзовси Реиси хIара дийнахьа цаI-ах норма кхоачаш а еш цхьаьн гектара тIара 105—110 пунт кIа доаккх.

Хьалха санна доацаш, цхьаьн даькъ тIа болх беш 3—4 комбайн я. Царех хIаранна хьакъоастадаь ден-буси лаьрхIа 30 гектар мулаш да. Уж цигара йистебоаллаше а вож мулаш кийча хул.

Совхоза механизатораша шоашта могар даьд комбайнашкара доаггIаше а ялат заготовительни пункташка кхухьарцдолаш. Цу гIулакхо чIоагIа аттача боаккх ялат чуэцара болх. Сихен ца дойташ арара ялат чийца даккхарна ден а бус а къахьегаш ба совхоза болхлой.

ВАСЮК.

„Ингушски“ совхоза дикагIа бола дояркаш

«Ингушски» совхоза 1-ча отделенен дояркаша дика кхоачашду шоашта хьалхашка латта декхараш.

Укх шера шура яккхар лаьхьдарах совгIа хьайбашта дIалуш доза доакъар а оттаяьча рационахи боарамахи мара лац дояркаша. Бахьан из долаш укх шера дукха хIама ца эшаш соаккарчул шозза дукхагIа яькхай цу совхозо шура. ДикагIа болх беш ба цу отделенен коллективацара Бекова Мовли, Бекмурзоева Саци, Ахмадова Басрат иштта кхыбараш. Шоаш болх бе болабеннача хана денз, балха юкъе цхьа гIалат ца доалийташ, хьайбашка дика хьожаш царгара йоаккха шура лакхъеш къахьет цар.

Бекова Мовли ше деттача доахангa хьожаш хул денна а бийсанна а. Ше бетташ болча 13 Іатта́тара цо хIара денна йоаккха шура 155 литрал кIезигагIа хилац.

Сурта тIа: «Ингушски» совхоза 1-ча отделенен дикагIа йола доярка Бекова Мовли етт бетташ йоал.

Плиев Идриса тексти сурти.

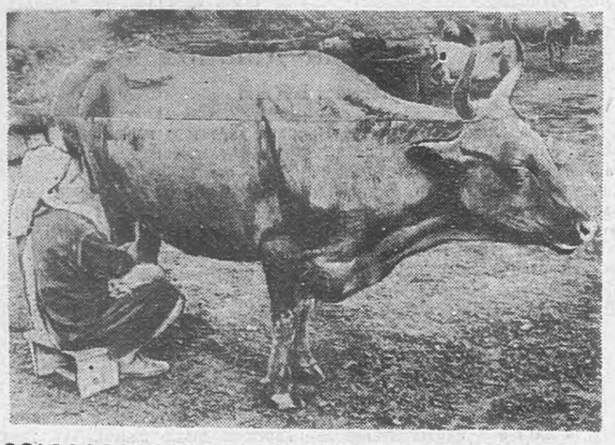

Боккха пайда луш йола фермаш

Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза хьайбай а коатIарча оалхазарий а фермаш я. Деррига балхаш: доакъар дуллалга, хий моладелга, базаш цIенъелга механизмашца ду цига. Уж гIулакхаш дика тоадаь хиларга хьажжа боккха пайда эц колхозо хьайбашкара. Укх тIехкхьарча хана деррига деттача доахангара ден-буси йоаккха шура 5 эзар литрал совгIа хул колхозе. Къастта шоай болх дика лелабеш хьабоагIа дояркаш нн. Зверева, Никифорова, Тюгулева, Токарева, кхыбараш. Цар ден-буси хIара беттача Іаттагара 13—15 литр шура йоаккх.

Иштта дика лелабу шоай болх жа леладечар а. 90 процент совгIа жа лерган 10 эзар килограмм совгIа паччахьалкхенна тха дIаденнен баьннаб уж хIанзлехьа а. Царел тIехьа биса безам болаш бац хьакхарчийн. коатIарча оалхазарийн фермий болхлой а. КоатIарча оалхазарий ферман болхлоша тIаийца декхар дар, 130 фуъ хIара котама лаьрхIа дIадала аьнна, 6 бетта ца дIаденнад 66—68 фуъ хIара котама сиха.

Боахама эггара пайдане а дарегI а дар, хьакхарч лелаяр долга а ховш, цигара болх дика тоабаьб хьакхарчий ферман болхлоша. Цудухьа цар укх тIехьарча бетташка паччахьалкхенна дIа а деннад, базар тIа дехка а дехкад 263 центнер совгIа хьакхий дулх. Иштта дика тоабаь лелабеча балхо колхоза боккха пайда лу.

ВИСАНГИРЕЕВ.

Кхашлеладерашта новкъостал ду боккхийча наха

«Шалински» яхача совхоза 6-ча отделене 52 болхло ва хьажкIашта оасар деш. 200 гектар хьажкIаш я цар гIулакх дераш. Цкъара оасар даь а баьнна шозлагIа оасар деш ба уж. 26-гIа июнь тIакхоачаш 40 гектар хьажкIашта шозлагIа оасар даь даьлар. Дукхагга болча болхлоша нормаш тIехкхоачашъю. Шишша норма кхоачашъю Мадаева Маймонта звеноцарча болхлоша Мадаева Написата, Синбаргиева Алубас, Халидова Асмаас, Гисаева Марусе, кхыбараша.

Дика новкъостал ду цу бригаданна ха яхача боккхийча наха Мадаев Адама, Мадаев IабдулвахIида, Саслямбеков Іабдулкалима, Абдулвазапов Іаьлас, Джамбеков Бексолта, дукхха кхыбараша. Района тиканна бийсан ха деш вола воккха саг Юнусов Нурдин 1 гектар хьажкIий дIа ийцаь оасардаь а ваьнна вокхарна новкъостал деш ва хIанз.

Боккхийча наха шоаш оасар дарал совгIа, хьажкIашта гIулакх дара бокъонаш хьех къонача болхлошта.

Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза Наьсар-Кертерча отделенен къахьегамхой совхозе эггара хьалха йисттебаьннаб хьажкIашта оасар даь. ХIанз Долакха-юртарча отделенена вежарий новкъостал деш ба уж.

Сурта тIа: Наьсар-Кертера болхлой Долакха-юртарча отделенена новкъостала баьккаб.

З. Даурбекова сурт.

Химех йола Ерригсоюзни совещани

СССР-а Министрий совета Паччахьалкхен комитетои ВЛКСМ ЦК-ся Москве вIашагIтехача химех йолча Ерригсоюзни совещане яха хинна вай республикера делегаци цIакхьачай. Нохч-ГIалгIай республикан делегацена юкъе бар, ВЛКСМ обкома отдела заведующи А. Космина, къона инженер, №-15 ойлча цеха начальник Нона Глазунова, химзавода комсомола комитета секретарь Федор Кирмасов. Совещане доклад йир СССР Министрий Совета паччахьалкхен химех йолча комитета председателе нов. С. М. Тихомировс. Цо дийцар, ССКП ЦК майски пленума соцам кхоачашбарах дола комсомольски организацей декхараш. Докладчико белгалдаькхар партеи майски пленумо химически промышленность дегIайоалае оттаяьраш йоккхий перспективаш хилар, Грозненски химзаводо болх дика беш а Нохч-ГIалгIай республике хими чехка дегIадоагIаш а хилар. Белгалбаьхар грозненски химзавода дикагIа бола болхлой, хIаьта Грознерча химикаша санна партес хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде берригача мехка кагирхой тIа а хьийхар.

Вай республикерча делегаташта йоккха дега гIоз хиннай шоай завода коллективо хоастае мегаргIолаш дика болх барах. Цхьабакъда, цу гIулаккхо кхы а чIоагIагIа къахьеген, тахан шоаш яькха сийле дIа а ца хецаш химически промышленность дегIайоалаяра программа сихъянь кхоачашъеи декхарийла бу вай республикан кагирхой.

Совещани йолаеннача шоллагIча дийнахь Москвани областеи химически промышленноста предприятей балхашка хьежаб делегаташ. Нохч-ГIалгIай республикан делегаташта Воскресенски химкомбината а Московски шинай завода а балхаш дайзад.

Совещане хиннача делегаташ деча къамаьлаша хьахьекхад ССКП ЦК майски пленума соцам ма хулла сихагIа кхоачашбе уж гIерталга.

Совещани чакхйоаллаш, къамаьл даьча ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара нов. В. Н. Семичастне берригачв комсомольцашкеи кагирхошкеи кхайкарал дир, — йоах вай делегаташа — химически промышленность дегIайоалаяра декхараш сихагIа кхоачашде.

Совещанера цIабаьхкача делегаташа вай республикерча кагирхошта дувц, совещанес мехкарча кагирхошта хьалхашка оттадаь декхараш.

А. ПУХОВИЦКИЙ.

Хьайбаш Іангара даха ханнахьа кийчо е

Укх шера дика баьцаш тIаяьннай Первомайски районе. Цудухьа мел эшар долаш да районе колхозашка хьайбаш Іангара даха шортта доакъар Іалаще.

ДIадахача шерарча опыто а дукхача шерашкарча практико а хьахийтача тайпара хьайбаш Іангара даха а царгара дукхагIа пайда эца а торо хул уж мошача а гIожача а доакъаращен чулатта йIайхача моттигашцен Іалащдарга хьажжаь.

Первомайски районе укх сахьате мела вIашагIбелла лелабу хьайбашта доакъар кийчдареи фермашта ремонт ярен болх. Эггара хьалха доакъар кийчде йолаеннача Ленина цIерахча колхозо а 25-ча июне 600 тонн мара кийчъяьц силос, хIаьта Орджоникидзе цIерахча, «ДоттагIал» яхача колхозашка хIанз мара доакъар кийчде болабеннабаь. «Заря» яхача колхозе даго а бац из болх дIаболабе.

ХIанз латташ йола дика ха пайда ца эцаш дIаяхийта метаргъяц, деррига низаш тIадахийта деза ший ханнахьа доакъар кийчдарна.

Хь. ТОМРИЕВ.

Комсомольски бригада оасар де яхай

Во лел Первомайски районерча колхозашка хьажкIашта оасар дара гIулакх. Цу тIулакха теркам а баь, из болх чехкагIа йисте ца боаккхе доккха зе хургда колхоза боахама а бахача наха а. Эггара во из болх лелабеш я «Заря» яха колхоз, хIана аьлча, цига къахьега нах кIезига ба. Цу колхозе из бекхтохкамера болх во лел, аьнна шоашта дIахезача, районерча комсомольцаша чехка вIашагIъеллар 25 саг юкъе вола комсомольски бригада. Из бригада яхай «Заря» яхача колхоза хьажкIашта оасар де.

Комсомольцаша дика дIадоладаь гIулакх хьалладеза берригача районерча комсомольцаша а кагирхоша а.

А. ХАРСИЕВ,
комсомола Первомайски райкома секретарь.

Юха а Грозне

Соахка аьккн тха творчески коллектив Грознера цIа йодача хана зрителашца дийцар театра гастролех шоашта хетар, хIаьта цIаькха тхоца вIашагIъхета шоай безам болга гуча а даькхкар цар. ХIанз тхо юха а Грозне кхаьчад.

Тха театро тIехкхьарча шерашка дукхаза а утташ советски композиторий произведенеш. Мехка эггара хьалхагIа оттайир Куйбышевски театро Г. Крейтнера «Таня» яха опера а, хIаьта В. Шебалина «Укрощение строптивой» яха опера а. Кхыча театрашца оаха хьийкхар операш Т. Хренникова «В бурю», Д. Френкеля «Утрюм-река». балеташ К. Караева «Семь красавиц», И. Морозова «Доктор Айболит», музыкальни комедеш И. Дунаевске «Белая акация», Ю. Милютина «Поцелуй Чаниты».

Къаьстта хьанаре къахьийгар театро соахка, юбилейни шера, советий Іаьдала шовзткъа шу даларна хетаяь йола советски композиторий произведенеш утташ. Цхьаьн шера театро оттайир кхо опереи цхьа музыкальни комедии.

Мамогга дукхагIа утттае гIерт тхо советски авторий произведенеш, цхьабакъда, хIанз а кIезита хьувкх театро таханарча деноех йола произведенеш. Укх шера 28 июне арабаьннача ССКП ЦК соцамо гучабоаккхаргба композиторий а артистий а керда низ: цу соцама йоаккхо кхетаяьй берригача искусствон деятелаша. Хьежаш хургда вай таханара вай коталонаш нийса ювцаргIолча лаккача художественни боарамах йолча операшка, балеташка, музыкальни комедешка.

Массехк доп ала безам бар са тха театро Грозне хьоккхаргIолча цхьайолча произведенеех.

Тха гастрольни афиша тIа йолча 15 спектакла юкъе я Шекспира комедеи сюжетах язъяь «Укрощение строптивой» яха В. Шебалина опера (А. Гозеннуда либретто). Къаьстта цIена мелодика, кхетаме гармонически мотт бола из талантливи произведени тIехь-тIехьагIа дукхагIа тIаьзц зрителаша. Сийлахь-боккхача Октября 40 шу даларна хетаяьча Ерригсоюзни театрийн музыкальни коллективайн фестивала хьалхарча туре «Укрощение строптивой» яха спектакль чIоагIа дика могаяьяр: РСФСР-а культуран Министерствоси Ерригроссийски театральни обществоси сийлен грамота елар театра коллектива.

Эрсий композиторий операх театро хьувкхаргъя П. И. Чайковске «Черевички», Н. А. Римский-Корсакова «Царская невеста», хIаьта А. С. Даргомыжске «Русалка».

Боккъонца халкъан юмор юкъе а йолаш, саькъердаме йола «Черевички» яха Чайковске комико-фантастически опера оттаяьй режиссера А. С. Пикара. оформлени яьй художнико Б. М. Эрбштейна.

Эрсий композиторо Римский-Корсаковс советски зрителашта чIоагIа езаш йола дукха башка дика йола операш язъяьй. Масала, «Царская невеста» яха цун опера — эрсий музыкальни классикан боккъонца йола шедевр я. КIезарга драматизм, цIена, кхетаме, безаме музыка, къаьгга хоалуш сценически моттигаш йола из опера массаза а езаш хиннай зрителашта. Тха театро «Царская невеста» утттаю итт шу совгIа ха яьннай.

Малхбузен классиках театро хьокхаргъя, соахка санна, Дж. Верди «Травиата» а Л. Делиба «Лакме» а яха операш, хIаьта Грозненна керда йола спектаклеш Дж. Верди «Риголетто» а, Дж. Пуччини «Богема» а.

Тайп-тайпара хургъя театра гастролешка балетни репертуар а. Цунна юкъе йоагIа, П. И. Чайковске ши балет «Лебединое озеро», «Спящая красавица». Царех хьалхараяр чIоагIа дукха езаенна яр грозненцашта соахкарча гастролешка, «Спящая красавица» театро укх шера хьалхара хьокх Грозне. Шеко яц эрсий искусствон из шиъ шедевр зрителашта чIоагIа езалургхиларах.

Шин балетах — А. Адана «Жизель» а, А. Аренске «Египетские ночи» а — латтача спектаклес йовзийт зрителашта шоай стилех а сценически белгалонех а тайп-тайпара а йолаш, шоай чулоацамах вIашагIкхийтта йола шиъ произведени. Уж оттаяьча Н. В. Даниловас, эрсий хореографен гIорбаьннача говзанчий М. Петипа а М. Фокина а балхаш юхаметтаоттадеш, ший тайпара керда а оригинальни а кхетам беннаб цу произведенешта.

Грозненцашта хьалхагIа бIаргайовнза я «Голубой Дунай» яха спектакль а. РСФСР-а искусствай заслуженни деятель волча ленинградски дирижеро Е. Корнблита а либреттиста Н. Волковс а «валсий паччахь» волча Иоганн Штрауса произведеней ларда тIа оттаяьй из башха дика йола балет. Кердача балето дувц талантливи композиторах Францехи цун тешшамерча доттагIчох Аннахи, хIаьта царна дуьхьал эттача халхархочох Францискахи. Горъяьнна дика йола И. Штрауса валысаш, полькаш, кхыдола халхараш шортта да кердача балета юкъе.

Соахка санна, укх шера а гастрольни афишана юкъе я музыкальни комедеш: И. Дунаевске «Белая акация», И. Штрауса «Летучая мышь», хIаьта керда спектакль Милютина «Поцелуй Чаниты». Цу спектаклен (режиссер РСФСР-а заслуженни артист Д. В. Камерницкий) дукхагIа йола керттера партеш дIахьу къонача артисташа. Латино-Американски мехкех цхьанне студенташ Деригдунен фестивале бахкар дувцаш йола безаме а хоза а йола из оперетта оаха хержай Ленински комсомола 40 шу даларна хетаяьча Ерригсоюзни театрий смотре хьокха.

Ерригача музыкальни комедей халхараш театра балетмейстеро А. А. Ильницке оттадаьд.

Грозне гастролешка тха коллективо спектаклешца концерташ а утттадерца, хIаьта артисташ болхлойн, интеллигенции, дешаш бола кагирхойн болча хьоашалха баха а хургба.

А. САДКОВОЙ,
операни балетен Куйбышевски театра директор.

Кхетама болх дика леларо производствон болх тоабу

Орден лелаеча Грозненски нефтеперерабатывающи завода коллективо ах шера йола план ханал хьалха кхоачаш а еш планал совгIа дуккха тоннаш мехкдаьттан сийрда продукташ арахийцай.

Ханал дуккха хьалха кхоачашйир ах шера йола план 1-чеи 3-чеи цехий коллективаша. 1-ча цеха коллективо (начальник нов. А. П. Белячков), июнь бутт чакхбалалехьа цу бетта план кхоачаш а яь июль бетта чотах яьлх эшелон мехкдаьттан сийрда продукташ (8 бIаь тонн тайп-тайпара даьтташ, 9 бIаь тонн нефтебитум), еннай Даьхенна. Кхычарел хьалха латт цу цеха № 7 йолча установкан комсомольско-кагирхой коллектив (начальник нов. А. С. Сапон). Установкан технологаша июнь бетта планал совгIа 1 эзар тонн парафинисти дестилат арахийцар.

— Тха установкерча къонача технологаша, хьа тIа доагIача дезача дений: Ленински комсомола 40 шу дизара, Грозне бIаь дийнахьа тIом хинна 40 шу дизара, Грознен 140 шу дизара сийна производственни керда коталонаш яха лаьрхIад,—йоах установкан начальника нов. А. С. Сапона. Дика болх бу Шамардин Виктора, Жуков Федора, Бурленко Ивана, Зеленко Дмитре, Петросов Сергея комсомольций сменаша.

Белгалъяьнна къахьегаш я № 4 йолча цехерча инженера Мурдаев Махьмуда смена. Нов. Мельчиков начальник волча установкан коллективо арахецача продукцех пийх дIабода мах лохбар бахьан долаш 400 эзар сом ахча, эзараш тоннаш пар, итт эзараш киловатт сахьат электроэнерги кходаьд.

Завода цехаша, установкаша план кхоачашъярца дика дакъа лоацаш механически мастерскен коллективо. Установканна, насоса ремонт цар дика а сиха а ярга хьажжа хул ерригача заводо план кхоачашъяр.

Дуккхача токараша, слесараша хадданза 130—140 процент кхоачашъю дийнахьа йола нормаш. Царех ва, токарь-комсомолец Бериков Борис. Цхьан минута сецаьяц слесаро нов. Ражбаровс лелаеча установкаех цхьаькха а. Ремонт еча дика болх бу слесараша Тимофей Игнатьевич Абрамовс, коммуниста Лазарев Василе.

Ремонтни слесараш, Ражбарови Одинцеви дикагIа бола производственникаш хинна а ца Іеш иштта дикагIа бола рационализатораш а ба. Дукха ха йоаццаш производственна боккха пайда а болаш, шийна предложени еннай цар.

Заводо доаха лаккхара мьокхамаш наха юкъера политически кхетама болх дика оттабарца дувзаденна да. Завода цехашка ший хан-ханахьа газеташ, тайп-тайпарча темашта лекцеш еш, докладаш ю. Лекцеш еш партен райкома лекторашта йийша а ца Іеш, завода специалисташа а.

Грознен 140 шу дизареи, Грозне 100 дийнахьа тIом лаьтта 40 шу дизареи деношта наькъа яха кийчлуш я хIанз завода коллектив. Грозне 100 дийнахьа хиннача тIем тIа дакъа лаьцача н.н. Шестаковси Бессоновси Грознен пролетарнато турпале лоаттабаьча тIемах лекцеш ешаргъя, сменни инженерео нов. Мурдаев Махьмуда нохчийн гIалгIайн къамаша Къилбаседан Кавказе советски Іаьдал оттадеш доккха дакъа лацара хьакъехьа къамаьл дергда.

Завода яхаь а библиотеке кийчдергда «Грознен 140 шу» «БIаь дийнахьа хинна турпала тIом» «Шозза орден енна Грозни» яха стендаш. Цул совгIа юрта боахама болхлоша республикан торо дикагIа хилийтара дуьхьа къовсам лоаттабар гойташ дола аьлбом а кийчду.

Н. ГЛУХОВ.

„Нохч-ГIалгIай Совнархоза вестника“ шоллагIа номер

«Нохч-ГIалгIай совнархоза вестника» шоллагIа номер араяьннай. Журнала тIа кепатеха я, производстван экономикеи болх вIашагIболлари дувцаш а, керда техникеи прогрессивни технологии балха юкъе йоалаяр дувцаш а йола, промышленностани гIишлонни тайп-тайпарча отраслей болхлоша язъяь статьяш.

Номер йолалу, химически Іилмай доктора, профессора А. З. Дорогочинске язъяьча «Махулла дегIайоалае Нохч-ГIалгIай нефтехимически промышленность», яхача статьяца. Грозненски химически завода керттерча инженера нов. А. П. Литвина язъяьча статья тIа дувц, грознерча химикий толамаш предприяти дIахо дегIаяра гIулакхаши.

Номера тIа кепатеха я иштта: совнархоза мехкдаьтта доаккхачеи газовии промышленноста управленен начальника нов. Н. З. Качлишвиле—Карабулакерчеи Ачалкхерчеи мехкдаьттан скважинай балха юкъе кIезига габарит йола конструкцеш яхьара итогех, аьнна язъяь статья, ГрозНИИ Іилман болхлой н.н. М. М. Уманскеи Н. И. Титовайн — тIоаш гидравлически методаца дохадарахи цу методо луш бола пайда лакхбара гIулакхеи йола статья, Е. К. Мачинске язъяь — гIишлонашта эша оатхалаш кийчъеча пайда эцар, яха статья, инженера А. С. Мамарийске язъяь—насосно-компрессорни турбаш дIа тIахьувзаеши къахьувзаеши болча балха механизаци ярах йола статья, иштта кхыйола материалаш. Кепатеха я, инженераша н.н. Г. Д. Ряузовси О. И. Бездробнеи, Г. И. Немухинеи язъяь «нефтяникашта керда машинаш» яха подборка. Цу тIа ювц «Красный молот» яхача заводо хьаеш йола керда, хIанзалца хиннарел дикагIа йола нефтяной оборудовани. Саькъердаме массехк материал я «производстван новатории хьалха латтарии опытах» яхача раздела тIа. Цу тIа ювц, слесара В. И. Петрова конструкцех хьаяь пружинаш деш йола хоза станок, хIаьта, Грозненски ацетонови завода электромонтера нов. Ф. Ф. Овчинниковс кийчъяь, компрессорни станцега автоматически болх байтара схема. Кепатеха я, «Грознефтезаводстрой» 4-ча СМУ штукатурий бригадира н. Ф. Б. Кутыревс ший опыт ювца статья.

Журнала тIа кепатехай совнархозеи Нохч-ГIалгIай экономическа административни района кхыча предприятейи болхлой хоамашта, иштта вай мехкарча кхыча совнархозий балхашта.

Мартеновски пишкашта металлом

Грозненски нефтеперерабатывающи заводерча комсомольцашеи кагирхошеи социалистически яхьа а этта, производственни планаш кхоачашъярнеи реагенташ кхоярнеи, чIоагIа къовсам лоаттабу. Кхы мел дола декхараш кхоачашдар ше долаш, цар лаьдхIад 150 тонн металлом гулъе. Из декхар толамца кхоачашду цар. Шоаш балхара мукъа болча хана къонача нефтеперработчикаша воскресникаш а деш 100 тонн металлом гулъяьй.

Къаьстта дикача балхаца белгалбаьнна ба Бортникова Александра, Глазнева Анна, Супрун Виктор, Подколзин Николай, Лазарев Алексей, иштта кхыбараш.

Духхьал цхьаьн 6-ча цеха комсомольцашеи кагирхошеи 40 тонн металлом гулъяьй. Вай мехкарча мартеновски пишкашта эшаш йола металлом гулъяра болх дика вIашагIболлар бахьан, ВЛКСМ обкомо цу цеха комсоморг волча Татаринков Валентина мах бола совгIат деннад.

Металлом дIаенна хьайийца ахчах 6-ча цеха комсомольцашеи кагирхошеи проигрыватель ийцай, хIаьта 4-ча цеха къона технологаш вIашагI а кхийтта, цхьана театреи туристски базаца экскурсеи гIоргба.

Ленински комсомола 40 шу дуза ха хIатIакхоачача хана металлом гулъе аьнна шоаш тIаийца декхараш тIехкхоачашде лаьрхIад завода комсомольцашеи кагирхошеи.

Н. ГЛУХОВ.

Вошал долча мехкашка

Венгренен ГДР-ан юкъера торгови соглашени

Будапешт. Венгерски Халкъа Республиканнен Германски Демократически республиканнен юкъе товараш дохкар-эцар шердара хьакъехьа хинна переговораш, 1958 шера товараш дохкар-эцарах а царех маьхаш теларах а долча протокола кулгаш яздарца чакхдаьлар укхаза.

Протоколга хьежача вIашиг дIаХьа дохкача товарий боарам 32,1 процент дукхагIа хул. Германски Демократически Республикас Венгрега дохкарца промышленни товараш, химически промышленностен продукци, легковойн грузовойн автомашинаш и. кх. дI. Венгрес ГДР-га дохкарца текстильни промышленностен товараш, телевизораш, радиоприемникаш.

(ТАСС).

Манголе халкъа Iаьдал латтача 37 шера чухь

УЛАН-БАТОР. 2 июле. (ТАСС). Халкъа революци яьнна 11 июле 37 шу дузаш хилар чIогIа дог гIоздаларца дезде кийчлуш да монгольски халкъ. Цу дезача денна накъа болх къахьегамхой балхаш тIа керда толамаш дахарца, Монгольски халкъа-революционни партен XIII съезда решенеш толамца кхоачаштаьр духьа дIахо а социалистически яхь йоаржаярца.

Социализм хьалъеш мехко доаха толамаш хьахьовкаш дола бакъдараш дувцаш редакционни статья араяьккхай тахан «Унен» яхача газето. Статья тIа белгалду, халкъа Iаьдал латтача шерашка хIанзара промышленность йилла хилар, юрта боахам толамца социалистически хьисапеца эрга боаккхаш хилар. ДIадахача 37 шера чухь хьахиннад мехкдаьттан, энергетически, горнорудни, кIоран, промышленность, хьайбашкара йоалача продукташтa переработка еш йола предприятеш санна дола производствон доакъош. ХIанз мехка арахецаш йолча еррига-ча продукцех 51 процент езача промышленностен даькъа да. Алхха тIеххьарча пхе шера чухь промышленностен продукцен валови боарам 69 процент дегIабенаб. Шоззен ахаззен дукхагIа хиннад доахан халкъа Iаьдал латтача шерашка. Деррига-ча доахах 25 процент социалистически секторе да хIанз.

Культурни революци хиннай мехка. Кьахат-мотт ца хар кхийнача наха юкъера дIадаьккхад. ЧIогIа балхаш чакхдаьхад халкъа унахцIено лорарра гIулакха а. Юккъерча лоархIамах шера шишша процент хулаш тIехьарча пхе шера чухь бийбаб баха нах хIаьхта цу юкъа балар шкесса кIезигагIа хиннад.

Монгольски Халкъа Республика дегIаяра истори, белгалду статья тIа, тIехьа диса мехкаш котьяьнна-ча хьалха латтача мехкашкарча пролетариата новкъостаца социалистически стройта даха а дегIаахара къаьстача лагIашка гIолла — коммуникиганга даха а йиш я, капиталистически тайпара дегIаахар, юстара а дита, аьнна сийлахь-вокхача Ленина баь кIоргтача хьаькъалера хьехам къаьгга бакъбеш хилар да.

Халкъ Польшера керда гIишлонаш

ВАРШАВА. Халкъа Польше керда гIишлонаш хьалъеча керд-керда йоккхий производственни объекташ балхаш де йолалу. Дукха ха йоацаш польски металлурген гигант йолча В. И. Ленина цIерахча комбината строителаша болх бе йолаялийтай 6-гIа коксови батарей. Цу заводо укх шера мехка халкъа боахаманна лургба 1.750 эзар тонн металлургически кокс. ХIанз Польше йолчарех эггара йоккхагIа комбината кхоалагIа доменни пийшк хьалъяь яьннай. Монтаж йисте йоалаш латт 7-гIча мартеновски пийшки листах долча аьшка шийла обработка еш йола йоккха прокатни станц.

Сихъяь Варшаве хьалъеш латт дикагIча болатий металлургически завод. ХIанз керттера балхаш ду гIишло хьалъечеи болат лоаладеча цеха оборудованена монтаж еши.

Силезе уллача Кендзежин яхача города районе керда электростанци хьалъе балхаш доладаьд. Кендзежиннерча химически комбината а цу промышленни районерча кхыча предприятента хIанз а промышленни тоК луш йола 2 турбоагрегат болх бе йолаялийтай строителаша дужха ха йоацаш.

ТIехьарча хана керда объекташ болх бе йолаялийтай Освенцимерча химически комбинате, Нижни Силезерча дуккхача электростанцешка, хIаьта иштта кхыча йоккхийча мехка кердача гIишлонашка а.

«ПОРТНИХА»

С. Абубакарова фотоэтюд.

Студентий практика

ХIара шерра-шера вай мехкарча ВУЗ-ашкара (Лакхехьарча дешара заведенешкара) студенташ ух «Красный молот» яхача заводе производственни практикаш.

ВУЗ-ий дешара программана юкъе лоархIамегIа йола раздел я, производственни практика. Заводе студенташа довз цехий, станокий балхаш, социалистически обществон рузкъа хьадеш болча советски наха доаха толамаш. Цул совгIа цар Iомаду производствен болх вIашагIоллара гIулакхаш, иштта техника а, советски предприятей кхыдола балхаш а.

Цудухьа, массаза а дикагIа бола инженерно-технически болхлой оттабу завода хьалхе лелаераша цар практика чакхъяллалца студенташца болх бе.

28 июне Ночх-ГIалгIай педагогически института 20 студентон 30 июне Грозненски мехкдаьттан института 50 студентон шоай производственни практика чакхъякхар заводе.

ХIанз, Московски мехкдаьттан институтерен Баумана цIерахча Московски лакхехьарча технически училищерен 27 студент ва заводе практика чакхйоаккхаш.

И. МАИОРОВ.

Аьшка-бетонни хIамаш арахецача

«Химически промышленность дегIайоалаелга а, цох бахача нахан халкъа боахамаи эпаш йола хIамаши хьаелга сихдарах» — Коммунистически партеси Советски правительствоси баьча соцама чIогIа къахьегарца жоп луш я Грозненера аьшка-бетонни хIамаш арахецаш йола 12 трестан № 1 йола цех.

Ховш да химически заводаши кхыйола предприятеши хьалъе мишта чIогIа эпаш я аьшка-бетонни изделеш.

Цу тайпара йола изделеш кийчъеча № 1 йолча аьшка-бетонни заводо чIогIа къахьийгад укх шера, шоай балха юкъе нийслуш мел хинна лоадам болаш дола кхоачамбоацараш дIадоахаш а из болх тоабеш а.

Ала дезаш да, тайп-тайпара йола механизмаши кхыйола оатхалаши кийчъяь ца хиларо аьшка-бетонни изделеш тоъам киллал кийчъелга юхатеттар аьнна. Пхьайолча бригадаша шоай сменах норма оттаьча тайпара уж изделеш арахецацар. ХIана аьлча аьшка-бетонни хIамаш чуетташ йола формаш ардакхех кийчйора. Полигоне оттаяь хиннача 3 тонн грузоподъемность йолча башенни кранех дукха пайда балацар, хIана аьлча, цига нийслора 4—5 тоннага дIакхачалца дозал дола изделеш.

Укх тIехьарча хана болх дикка тоабеннаб. Полигон кийчъяьй тайп-тайпара эпаш мел хиннача механизмашца. ХIанз 4—5 тоннага кхаччалца дозал дола аьшка-бетонни изделеш эпшача моттигашка Іоежаш 5 тонн грузоподъемность йола башенни кран я, крупно-панельнии, кхы тайп-тайпара яьсса моттигаш юкъе йола бетонни хIамаш чуетташ я вIалла йохаргйоаца, аьшках яь опалубкаш. Дика тоаяьй арматурно - сварочни цех, цунга хьажжа шербеннаб цу чура болх а.

Производственни предприятей контора технически тоаяларга хьажжа дикагIа болх бе а, производственна пайда дукхагIа тела а яьлар цхьаца йола бригадаши цехаши.

Цул совгIа, дукха ха йоацаш Советски Армера цIабаькхача салтехи, строительни школашкара арахийца-ча выпускникехи йир конторан кулгалхоша комплексни бригада. Из бригада хIанз цига масса йолча бригадаштеи цехаштеи юкъе хьалхле лелаеш я. Цхьан сменах 9 кубометр аьшка-бетонни изделеш арахеца езача тха бригадо лоацца-ча хана 15 кубометарга кхаччалца лакхийр, — йоах комплексни бригадан хьалхле лелаеча нов. С. М. Поповс.

Шоай мел дола хьинар тIадохийташ, балха юкъе гучаювла керда говзалаш дIа-юха теларца къахьегаш ба цу бригадера болхлой н.н. Архипов, Малышко, Чуйкова, Арзуманян, кхыбараш.

Болх дикеи чахкеи беш из бригада хилар къаьгга кхаьхьовк цу бригадан болхлоша июнь беттара план ханал хьалхагIа—27-ча июне кхоачашъяро. ХIанз вай мохк, хьатIа кхоачаш латтача гIишлош хьалъерий Ден сийна доккхий балха толамаш доахаш накъа боагIача хана, керда социалистически деккар тIа а нийца из кхоачашдергда аьнна дош деннад, еррига-ча производственни предприятей контора санна, цу дикагIа йолча комплексни бригадо а.

ХАСМАГОМЕТОВ.

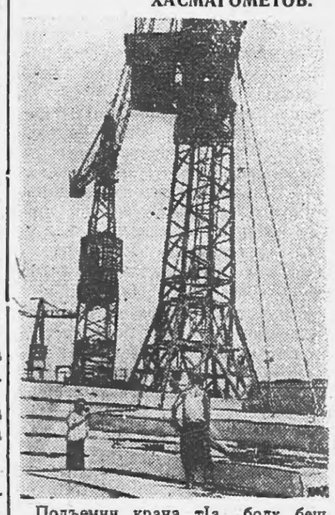

Подъемни крана тIа болх беш боахк Попова бригазацара нах.

Плиев И. сурт.

Министрий Совете

Дуккхача актаехи цхьан актахи латтача дикагIа долча пьесашта а дуккхача наха долча илешта а конкурс йирах

Республикан театраш оригинальни драматургеца Iалацдар духьа а, хIаьта иштта художественни самодеятельностанна репертуар оттаяр духьа а соцам баьб Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето.

Укх шера 1/VII денз 31/XII кхачалца дуккхача актаехи цхьан актахи латтача пьесашта а дуккхача наха долча илешта а конкурс дIакхайкхаш мукъабеннаб НГIАССР культуран Министерствона.

Культуран Министерствон хьалъ-чуенна конкурса Положенни жюрин чIогIъяьй.

Дуккхача актаехи цхьан актахи латтача дикагIа долча пьесашта а дуккхача наха долча илешта а йолча конкурса

ПОЛ,ОЖ,ЕНИ

1. 1958 шера 1-гIча июлера денз 31 декабре кхачалца цхьан турах хул конкурс.

2. Конкурсе дакъалаца йиш я СССР Советски Писателий Союза членийн СССР композиторий Союза членийн санна, болалуш болча авторий а, литературни объединеней, кружокай члений а, и. кх. дI.

3. Конкурсе дIанийо печата тIа араяьлаелен сцене оттайнзен йола а, хIаьта иштта телевизоранкеи радиошкеи пIолла ешанза а йола дукхача актаехи цхьан актахи латта пьесаш, тайп-тайпарча жанрех латта дуккхача наха дола илеш (музыка а дешаш а).

4. ДикагIа йола дуккхача актаехи цхьан актахи латта пьесаш а дуккхача наха дола илеш а яздара премеш оттаю:

Дукха анташ йолча пьесана:

Хьалхара премии — 10.000 сом.
ШоллагIа ши премии — хIараяр 5.000 сом.
КхоалагIа ши премии — хIараяр 3.000 сом.

Цхьан актах латтача пьесана:

Хьалхара премии — 3.000 сом.
ШоллагIа ши премии — хIараяр 2.000 сом.
КхоалагIа ши премии — хIараяр 1.000 сом.

Дукхача наха долча илена:

(музыках)

Хьалхара премии — 3.000 сом.
ШоллагIа ши премии — хIараяр 2.000 сом.

Дукхача наха долча илена:

(дешаех)

Хьалхара премии — 3.000 сом.
ШоллагIа ши премии — хIараяр 2.000 сом.

5. Авторашa дIачулуш йола рукописаш девиз а тIайолаш хила еза. Рукописаца хила беза конверт, автора тайпан цIий адреси тIадола кхьхат чу а доаллаш.

Конкурсе йохьийташ йола рукописаш машинкаца печать а теха, цхьан экземплярах хила деза, СССР халкъий моллагIча цхьан къаман меттала яздаьй эрсий, е нохчий, гIалгIай меттала яьккха перевод (стихотворени произведенешта подстрочни перевод) шийца йолаши.

Конкурсе дIачуенна рукописаш авторашта юхалац.

Конкурса жюре решени газеташ тIа арайоккхаргьа.

Конкурса жюрега йохьийташ йола произведенеш укх адресах яхьийта еза:

т. Грозный, Гвардейская 103, конкурса жюри.

Вагонашта ремонтъераша шоай декхараш кхоачашду

Грозне «бIаь дийнахьа тIом» хинна 40 шуи Грозни йилла 140 шуи дизар а, укх шерара Машин-наькъахой ди а дикача къахьегамца белгалдаккхара духьа социалистически декхараш тIаийцад Грозненера вагонашта ремонт еча участкан коллективо.

Цу коллективо дош деннад машин-наькъахой ди белгалдоаккхаш вагонашта шера лаьрхIа ремонт яра ворхI бетта план ханал 6 ди хьалха, 25 июле, кхоачашъеи, контейнерашта ремонт яра 7 бетта план 8-ча июле кхоачашъеи, хIаьта планал совгIа 50 вагони 59 чархаши, 1030 воздухораспределитель тоаеи. Цул совгIа 189 тонн металлом гулъеи из дIаялеи лаьрхIад коллективо.

Дукха ба коллективе юкъе шоай декхараш тIехкхоачашдеш бола болхлой. Иштта духха ба коллективаца рационализаторашца. Къаьстта укх шера рационализацца дика дакъа лоац коллективацарча кхалнаха. Аппаратчица йолча Выхлянцевас каустически сода кегаду приспособлени е предложени еннай. Цо 1,8 эзар сома пайда бу цхьан шера. Иштта дика предложени елар электромонтер йолча А. И. Михайловас.

Контейнераш тоаяра болх, укх шера духьхашка бу тха коллективо. Бакъда из дика Іомабаь а ца Іеш цхьацца йола эргалонаш яьй цу кердача балхаца а. Дроздовс еннача предложене шера 3,5 эзар сома пайда лу. ХьалхагIа юкъера цхьа улг хуьца дезаш хилча, ялх-ворхI улг каг а дийя уж хуьца дезар. Плотника Дроздовс юкъера цхьа улги каг хьастамаши хьадоахаш бола зIамига мIара бир. ХIанз материал а кхою, болх сихагIа а лел.

Дика предложени елар электромонтера А. Меркуловс. Вагоний чарханка а соанашка а хьалха дефектоскопаца иийкха йий хьожаш хилча чархаши сонаши кара тетта езаш а, болхло лозавара кхерам болаш а хулар. А. Меркуловс яьча кердача дефектоскопаца из гIулакх сихагIа ца дой а, болхлошта дикка аттагIеи кхерам боацаши кхоачашду. Къаьнача шлангаех паровой рукавваш (шхьешаш) де предложени елар слесара В. И. Ивановс. Цу предложене 2 эзар сома пайда лу цхьан шера. Инженераша В. В. Маргревен М. Г. Инасаридзеси пайдана йоацча, тишача цистернех «вакуум оборникаш» яха яьш де, аьнна еннача предложене 17,5 эзар сома пайда лу цхьан шера. Укх шера хьалхарча ах шера 60 рационализаторски предложени производствана юкъе йоалайир участке. Царех 45 эзар сома пайда боал паччахьалкхенна. Рационализаторски коллектив вIашагIоллаш, хIара денна болхлошца беседаш еш, хьехам луш, «Вагонник» яха пенгазета тIа къахьийгар инженераша М. В. Терснотевас, М. А. Каминске, В. И. Бахтиговс, кхыбараша.

Ах шера йола план тIехкхоачашъяьй коллективо. Планал совгIа 361 цистерна йилаь цIенъяьй, 59 контейнера а 57 вагона а шера йола ремонт яьй. Вагона ремонт е еза ха планах 8 сахьат йолча, из 7 сахьатага кхоачаяьй.

Г. ПРУДНИКОВ,
Грозненски вагоний участкан месткома председатель.

Укхаза дика тег барзкъаш

1-ча горпромкомбината я, № 4 йола ателье мод. Цу ателье чу болх беш 15 мастер ва. Дахача ах шера план 139 процент кхоачашъяьй цу ательен коллективо. Масса а долча тайпара кхалнаьха а маIача наьха а барзкъаш тег цар. Кхалнаьха барзкъаш дика тегаш а хьадоахаш а я Хаматханова Марем. ХIара бетта йола план 120—125 процент кхоачашъю цо. Ше беш бола болх тIехдика беши, дика барзкъаш тегаши я Ряшенцева Римма. Цхьаькха бутт дIабодац 120 процент план цо кхоачаш ца еш. МаIача наьха барзкъаш дика хьадоахаш а хьалтегаш а ва Погосов Владимир.

Ателье заведующи а закройщик г йола Мальсагова Оарцхой Аза дукха ха йоацаш горпромкомбината моттигерча промышленностан Куйбышевски институте курсашка яхийтачара дийша а яьнна цIаенай. Барзкъаш тегарахи дахарахи ше цига Іомадаьр шийцарча болхлошта дIа а хьех, ший балхаца а ледаду цо.

Ательен коллективо къовсам лоаттабу тIайоагIача хана кхы а дикагIа болх барна, бахача наха эша хIамаш дукхагIа а дикагIа а арахецарна.

Р. МАРХИЕВА.

Советски кагирхоехи комсомольцехи дикагIа йола цхьан актан пьеса язъяра конкурс

ВЛКСМ-а 40 шу далара сийна советски кагирхоштен, комсомолан хетадаь дола произведенеш яздарна советски писателаши, литературни объединенеши, кружокаши, болалуш бола авторашн юкъе бахьар духьа ВЛКСМ-а ЦК-си, Культуран Министерствоси, СССР-а писателий Союзои Ерриг-союзни конкурс кхайкаяьй. Конкурс хургйолаш я шин турах. Хьалхарча тура конкурс хургъя вай республике 1958 шера 1-ча августа кхаччалца.

Цу гIулакхага хьажа хержа республикански жюри я. Жюре хьаэцаргйолаш я дIаяхача хана сцене ца увтаяь а печата тIа яланза а йола пьесаш. Республикански жюре дикагIа могаяь йола пьесаш Ерриг-союзни шоллагIча тура жюри йолча дIайохьийтаргйолаш я. ДикагIча пьесана совгIата дала лаьрхIа да 15000 сом, 10000 сом, 5000 сом, 2500 сом ахча.

Г. М. ГРЯЗНОВ,
Республикански халкъа творчествон цIен лаккера методист.

Школа кердача дешара шера кийчъяьй

ТIехьара экзам дIа а 'енна 10 класс чакхъякха дешархой арабаннача шоллагIча дийнахьа 24-ча июне ремонт яь яьлар. Шалински района Родниковски юкъерча школанна.

24-ча мая лохехьарча классашкара дешархой каникулашка дIахецарна школенна ремонт е йолайир. Школен завхоза нов. Хадаев ВахIида а директора нов. Шербаньевс а ремонт елга дика вIашагIдолларца кастта чакхъяьлар ремонт. Чухьнахьареи тIехьнахьареи штукатурка яьй, шозза кIира техай, парташта, доскашта, корашта, наIрашта, уйнашта керда басар хьекхад.

Школанна а учителашта Іан доаго дахча а Іалашдаьд.

Х. ХАСАНОВ.

Керда программа кийчъеш латт

ЧIогIа дуккха еза Терски юрта бахача наха нов. Эдильсултанов заведующи волча юртарча клуба художественни самодеятельность. Цу совхоза болхлошта хьалхашка сакъердаме концерташ уттадаьд, «Массане а лаз цергаш», «Воккха саги йоккха саги» яха интермедеш юкъе а йолаш. Иштта сакъердаме дар художественни самодеятельносте дакъа лоацача кагийча нахеи мехкарашеи даьха иллеш, даь халхараш.

Эрсий кагирхошца самодеятельносте дакъа лоацаш ба нохчий кагий нахи мехкарийн: Абдуразакова, Абубакарова, Хамидов Усам кхыбараш а. ХIанз коллективо керда концертни программа кийчъю. Из чIогIа сакъердаме хила езаш я.

С. ЛУГОВ.

Читательски конференци

Всеволод Анисимович Кочетов — вайна безача писателех цаI ва. Массанена а дукха дезаш да цун романаши повесташи. Къаьстта довзаш да «Журбини» яха цун роман. 1954 шера цо яьду советски кагирхой турпален истори хинна «Къонал вайца я» («Молодость с нами») яха произведени.

Цун книжкана хетаяь яр укх деношка Кирова цIерахча культуран Дворече хинна читательски конференци. Эггара хьалха къамаьл даьча нов. Пудовкинас дийцар романа тIера Іилманнеи производственнеи юкъера доттагIал, хIаьта инженера Колосова образах а дийцар цо. Тайп-тайпарча темаех лаьца къамаьлаш дир книжкаш дешараша н.н. Тимофеевас, Сербула. Образцовас.

ХIанз хургйолаш йола конференци Арсанова «Мацца довз доттагIал» яхача романах е лаьрхIар гулбеннараша.

П. ПОПОВ.

Къонача хьехархой керда отряд

Укх деношка Грознерча педучилищес кийчъяь арахийцар къонача хьехархой керда отряд. Дуккхача кагийча нахеи мехкарашеи паччахьалкхенна экзам дIа а енна, йистеяьккхар училищен школьнии дошкольнии отделаш. Дикача дешарца белгал а боалаш, дIакъаьстар шоай училищех студенткаш Цуцаева, Атабаева (школьни отделени), Малькова, Тарханова (дошкольни отделени) иштта кхыбараш а.

— Боккъонца бола шоай гIулакха специалисташ хургболаш ба тха училище яьккха кагирхой, — аьлар педучилищен директоро нов. Ивановас.

— ЦIаккха йийлургъяц тхона,— йоахар цунна жоп луш студенташа, — тхоашта езаш хинна.а педучилище оахош яьккха ха а, тхоай хьехархойн студентийн барттайна коллектив а.

М. ОСМИЕВ.

Аьшка-бетонни хIамаш арахецача

ГIалгIайче дикагIа йовзар духьа...

Укх деношка Нохч-ГIалгIай педагогически института студенташ-гIалгIай экскурсе бахар, гIалгIай юрташка а цигарча лоамашка а хургболаш. Царна юкъе ба кагий нах Кодзоев, Мамилов, Наурбиев, Мальсагов, Медов кхыбараш а. Цу наькъа эшаш мел долча хIаманца Іалашбир уж институто.

Экскурсе бахача студенташа лерхIар фуд аьлча, мохк дикагIа бовзар, гIалгIай багахбувцам дIаязбар, кицаш, говза дешаш гулдар да.

Студенташа экскурсе диъ ди доакхаргда.

АХЬМАД МАЛЬСАГОВ,
пединститута студент.

Керда хьалдаьча цIагIа баха хайшаб

Дукха ха йоацца «Красни молот» заводе «Шоай кулгашца» яхача методаца хьалдаьча цIагIа 25 дезал чухайшар. Цу цIеношка хайшаб, уж цIенош хьалдеш дакъалаьцараш.

Завода ОКС-а дощденнад, шу чакхдалалехьа 24 дезала лаьрхIа цхьаькха цIа хьалде.

И. МАИОРОВ.

Спортивни хоамаш

Махачкалера цIабаькхаб Российски Федераце низболашагIа болча юртий борецийн зональни яхьашца дакъа лоацаш хинна Нохч-ГIалгIайчен борецаш. Шо-шоай командаш яхийтар цигача Къилбаседан-ХIирий, ГIаьбартой-Болкхарой, Дагестански автономни республикаша, Московски областо. Эггара хьалха цу тайпарча яхьашца дакъа лоацаш хинна НГIАССР-а команда дукхагIа долча, данкъе нохчеи гIалгIаехи даттар. Нохч-ГIалгIайчен къонача спортсмений команда котъяьлар ГIаьбартой командах (4 : 3), хIаьта классически борьбах нийсхо а яьккхар царца (3 : 3). Толаме къайсар борецаша Арсанукаев Вахас (Сунженски район), Засеев Ильяс а Джусоевс а (шаккъе а Наьсаренвокзалера).

* * *

Къилбаседан-ХIирий автономни республикан столице шин дийнахьа хилар Орджоникидзевски машиннаькъа традиционни спартакиада. Цунца дакъа лаьцар гудермесски спортсменаша. Боккха толам баькхар Гудермеса 16-ча школан 10 класс йистеяьккхача Малытина Аннас. Ехоъ призови моттиг яькхар цо — 100 метр ядарахи, лакхалла кхоссаяларахи, пятиборьехи. Цо яьккхар 3490 очко, хIаьта Ерриг-союзни классификацен 1-ча разряда нормана гарга а гIертар из. ДIоахаллеи лакхаллеи кхоссаваларах Орджоникидзевски наькъа чемпиона цIи яьккхар Гудермеса локомотивни депо слесаро Грищенко Петра. Программан пхи тайпах котбайлар гудермесски физкультурникаш Чесноков Леониди Умаров Бориси.

Редактор М. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Кинотеатр «Родина»

Іана зал — Берий сеанс, бос бола художественни фильм «Серый разбойник». Долалу Іуйрийна 9 сахьат даьлча.

«Къонала улица» — долалу: 11, 3, 7, бос бола шераэкранни художественни фильм «Южарий», долалу: 1, 5, 9 сахьат даьлча.

Ахкана зал — «Къонала улица» — долалу: 8. 10. «Хьада хьай кулг, са вахар» долалу: 9.45.

Нохч-ГIалгIай книготорга тикашка дохка даьхкад ер книжкаш:

1. **Хамидов А. Х. «Совдати Дауди»** (нохчий меттала йола драма). Мах 80 кеп.
2. **Уманский М. М., Уманский Л. М. «Нефтепромыслашка балха овсарал лакхаяккхара резерваш».** Мах 2 сом.

Брошюра хетаяьй нефтепромыслашка балха овсарал лакхаяккхара дешашта. Мехкдаьттан промышленносте болх беча дуккхача наха лаьрхIа я.

3. **Курашев Л. А., Севастьянов С. И. «Кхерамзен техникаш йола керда приспособленеши устройстваши».** Мах 1 сом, 45 кеп.

Брошюрас дIайовзийт Грознен мехкдаьттан промышленностен управленен болхлошеи инженерно-технически болхлошеи могаяь кхерамзен техникаш йола керда приспособленеши устройстваши.

4. **Киреев Е. П., Мануйленко Л. Ф. «Нохч-ГIалгIайче Советски Іаьдала тIехьа лоаттабаь къовсам (1917-1919 шш.).** (Документийн материалийн сборник). Мах 6 сом 25 кеп.
5. **Новотельнов Н. «Лоаман наькъа-такилга тIа»** (Стихай сборник). Мах 85 кеп.
6. **Юшков С. И. «Металла обработка яра прогрессивни методаш».** (Кагирхошта йола сери). Мах 85 кеп.

Брошюрас кхетаме дувц металла обработка яра прогрессивни методех, ЛаьрхIа я юкъерча школай, производственно-техническии ремесленнии училищей дешархошта, хIаьта дуккхача советски книжкашдешарашта а.

Нохч-ГIалгIай «Книготорг».

ХОАМ

Грозни Іойилла 140-шу далара а БIаьдийнахьа лаьттача тIемай 40-шу далара а цIей дезде харжача городерча комиссес БIаьдийнахьа лаьттача тIем тIа дакъа лаьцарий собрани ю укх шера 8-ча июле.

Собране дувца оттадаьр да:

1. Грозне БIьдийнахьа лаьттача тIемай 40 шу дизара цIей дездар гIулакхаш.

Собрани хургъя партен горкома йоккхача зале 17 сахьат даьлча.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ01233 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3, Заказ № 3922.

Йоакхо яц болх беча наьха

Массехк моттиг хина ехка колонкаш йоахк Наьсарен районерча Долакха-юрта. Цхьабакъда, колонкаш йоахкийна мара цар беш болх-м баьц. Дийнахьа, цхьаьолча хана доагIа крантех хий, дукхагIча хана доацаш хул.

Юртера кхалнах Іуйрийна сецца гIайтте гаьнарча кхашка оасара а, кхыча моттигашка а балха болх. Сайрийна баьд йийрзача мара цIабагIац. ЦIабаькхачул тIехьагIа гIалмий тIа а бахе цигара 1,5—2 километр йолча урхенах хий тIадакхха дезаш хул уж. Отделенен керттера болх дIахьош боагча кхалнаха хана да, дийнахьа саррацца балхаш тIа хинначул тIехьагIа сайрийна цIагIа эша гIулакхаш де а, атагIара хий тIадаха а. Массехказза совхоза собранешка дувцаш а тоадергда яхаш а хиннад Долакха-юртарча хин гIулакх. Цхьабакъда, дийнача-ра кхы дIахо ца доалаш латт из хIанзалца.

Ала дезаш да, духхьал цу водопроводе балхага хьожаш, кхы дIахо болх а боацаш нах совхозе хилар. Уж фу деш ба, водопроводо боаррамах, наха эшшача тайпара болх хIана бац хьожаш яц совхоза администрации а, къаьстта цу балхага хьажа декхарийла вола «Октября 40 шу» яхача совхоза директора заместитель нов. Хаутиев а.

Цу тайпарча «лоадам боацца» гIулакхаша юхатетт болх, хIана аьлча, болх баь цIабаькхачул тIехьагIа са лаIарга хьажжа мара шоллагIча дийнахьа болх булац къахьегамхошта. ТIехьа ца а тетташ цу гIулакхага хьажеи, совхоза водопроводчикашка шоай болх тоабайтеи беза совхоза директес.

Д. ХАКИМОВ.

Клуб дукхагIа йолча хана къайла я

Первомайски районерча Оалкам яхача юрта я 70 совгIа сага Іоха моттиг а йолаш клуб. Цхьабакъда, из клуб дукхагIа йолча хана къайла хул. Шин бутт совгIа ха я цига кино ца хьокха. ХIаний клуб къайла, аьнна шийга хаттар дича клуба заведующес нов. Алиев Махьмада, жоп лу: «Клуб цIи ялар кхерам болаш хиларах районерча пожарни инспекцес бокъо лац цига кино хьокха.

Клуба заведующи а юртсовета председатель а района культотдел а дежхарийла я юрта бахача наьха балхах, шоаш мукъаьболча хана кинога хьажа а иштта салаIа а йиш хургйолаш чехка клуба болх цIаболабалийта.

РАЖАПОВ.